

Қазақстан Республикасы темір жолдарының уақытша жарғысын бекіту туралы

Күшін жойған

Қазақстан Республикасы Үкіметінің Қаулысы 1996 жылғы 18 қаңтар N 70. Күші жойылды - ҚР Үкіметінің 2007 жылғы 28 желтоқсандағы N 1321 Қаулысымен

Ескерту. Қаулының күші жойылды - ҚР Үкіметінің 2007 жылғы 28 желтоқсандағы N 1321 Қаулысымен.

Қазақстан Республикасының Үкіметі қаулы етеді:

1. Қазақстан Республикасы темір жолдарының қоса беріліп отырған Уақытша жарғысы бекітілсін.
2. Қазақстан Республикасы темір жол көлігінің кодексі қабылданғанға дейін Қазақстан Республикасы темір жолдарының уақытша жарғысы қолданылады деп белгіленсін.

Қ а з а қ с т а н Р е с п у б л и к а с ы
П р е м ь е р - М и н и с т р і н і ң

бірінші орынбасары

Қазақстан Республикасы
Үкіметінің
1996 жылғы 18 қаңтардағы
N 70 қаулысымен

БЕКІТІЛГЕН

Қазақстан Республикасы темір жолдарының Уақытша
ЖАРҒЫСЫ

I БӨЛІМ

Жалпы ережелер

1. Осы Жарғының күші Қазақстан темір жолдарының жалпы желісіне кіретін және жалпы пайдалану үшін ашылған темір жолдар бойынша жүктерді, жолаушыларды, багажды, жүк багажы мен поштаны тасымалдауға, оның ішінде тиеу мен түсірілуі кірме темір жолдарда, кемежай мен айлақтарда, сондай-ақ салынып жатқан темір жолдар желілерінде атқарылатын жүк тасымалдарына қолданылады.

Әскери тасымалдар жол, теңіз, өзен және әуе әскери тасымалдарының Жарғысымен реттеледі.

2. Темір жол көлігі аса маңызды негізгі салалардың бірі болып табылады, біртұтас өндірістік-шаруашылық кешен ретінде қызмет етеді және басқа көлік түрлерімен қатар мемлекеттің әлеуметтік-экономикалық дамуын және жүк

жөнелтушілердің, жүк алушылардың, жолаушылардың тасымалдарға деген қажеттілігін қанағаттандыру, олардың бағыт алған пункттерге дер кезінде жеткізілуін, тасымалданатын жүктер мен багаждың сақталуын, пойыз қозғалысының қауіпсіздігін қамтамасыз етеді.

3. Осы Жарғы темір жолдардың, заңды және жеке тұлғалардың, сондай-ақ экспедиторлық және олардың атынан іс-әрекет ететін темір жол көлігінің қызметін пайдаланатын, бұдан әрі жүк жөнелтушілер, жүк алушылар, жолаушылар деп аталатын өзге де кәсіпорындардың, сондай-ақ тікелей аралас қатынас тасымалдауларына қатысатын көліктің басқа түрлері кәсіпорындарының құқықтарын, міндеттері мен жауапкершілігін айқындайды.

Жүк жөнелтушілер, жүк алушылар, сондай-ақ экспедиторлық және олардың атынан іс-әрекет етуші өзге де кәсіпорындар мен жолаушылар темір жолдармен бірге тасымалдаудың келісілген көлемін, жылжымалы құрамдар мен жүктерді тасымалдау дайындығына жататын уақтылы есептесулерді, қозғалыс қауіпсіздігін, темір жолдағы жылжымалы құрамдардың, контейнерлердің, алмалы тасымалдау құрылғыларының түгелдігін қамтамасыз етуді орындауға қатысты тасымалдаулар бойынша, сондай-ақ жылжымалы құрамдарды, контейнерлерді, басқа мүлікті жалдау жөнінде өзіне қабылданған міндеттемелердің әрі осы Жарғыда және жүк жөнелтушілер, жүк алушылар, жолаушылар мен темір жолдар арасындағы шарттарда көзделген басқа да ережелердің орындалуын қамтамасыз етуге тиіс.

4. Темір жол қызмет көрсетуін пайдаланушы жүк жөнелтушілер, жүк алушылар және жолаушылар темір жолдармен жүктер мен жолаушыларды тасымалдауға байланысты жұмыстар мен қызметтердің орындалуына қолданылып жүрген заңдарға қайшы келмейтін қосымша шарттар жасай алады.

5. Темір жол тасымалдауларын жоспарлау, жүктерді, жолаушыларды, багажды, жүкбагажы мен пошта тасымалдауларының негізгі шарттары, кірме темір жолдарды пайдалану жөніндегі негізгі ережелер, сондай-ақ темір жолдардың басқа көлік түрлері мен өзара қарым-қатынасы Жарғымен реттеледі.

6. Халықаралық тікелей темір жол және аралас қатынастардағы жолаушылар мен жүктерді тасымалдаулар Қазақстан Республикасының Үкіметі немесе оның тапсыруы бойынша Қазақстан Республикасының Көлік және коммуникациялар министрлігі жасайтын тиісті шарттар мен келісімдер негізінде жүзеге асырылады.

7. Қазақстан Республикасы Көлік және коммуникациялар министрлігі Қазақстан Республикасының мүдделі министрліктерінің, ведомстволарының, ұйымдарының қатысуымен Жүк тасымалдау ережесін, Жолаушыларды, багаж бен жүкбагажын тасымалдау ережелерін әзірлеп, бекітеді, кейіннен оларды Тасымалдау және темір жол көлігі тарифтері ережелерінің жинағына басып

шығарады, сондай-ақ Тиеу мен жүктерді бекітіп, байлаудың техникалық шарттарын, темір жол және басқа көлік түрлерінің қатысуымен тікелей аралас қатынастарда жүктерді тасымалдаудың ережесін және жүктерді, багаждарды және жүкбағаждарын жөнелтушілер және алушылармен темір жолдардың өзара қатынасын реттейтін басқа да нормативтік актілерін бекітеді.

Қазақстан Республикасының темір жолдарында тиісті құжаттарды қабылданғанға дейін КСРО Министрлер Кабинеті мен КСРО Жол қатынастары министрлігі бекіткен нормативтік актілер қолданылады.

8. Тасымалдауға тікелей қатысушы темір жол көлігінің кәсіпорындарында, мекемелері мен басқа да ұйымдарында (бұдан әрі - ұйымдарда) бірыңғай есепке алу-есептеу уақыты - Мәскеу уақыты қолданылады.

9. Темір жол стансаларындағы, вокзалдарындағы, пойыздардағы және жолаушыларға, жүк жөнелтушілер мен алушыларға қызмет көрсететін басқа жерлерде ақпарат пен жарнама, сондай-ақ темір жол көлігі кәсіпорындарының, мекемелері мен ұйымдарының атаулары, қызметтік іс-қағаздарын жүргізу, құқықтық және ғылыми-техникалық ақпарат қазақ және орыс тілдерінде ж а с а л а д ы .

10. Пойыздар қозғалысын, жолаушылар мен жүктерді тасымалдаудың технологиясын қамтамасыз етуге байланысты қызметтік қарым-қатынас, есепке алу, есеп беру, коммерциялық және техникалық құжаттар, темір жол көлігінің кәсіпорындарындағы, мекемелері мен ұйымдарындағы телеграф байланысы орыс тілінде жүзеге асырылады.

11. Темір жолдар жүктердің, жолаушылардың, багаждардың, жүкбағаждары мен пошталардың тасымалдауларын тиісті операциялар жасау үшін ашылған темір жол стансаларының арасында жүзеге асырады.

Стансалар қабылдауға, тиеуге, түсіруге және жүктерді вагондармен және контейнерлермен ұсақ жөнелтулер арқылы беруге байланысты операцияларды, сондай-ақ жолаушыларды, багаждар мен жүкбағаждарын тасымалдауға байланысты операцияларды жасайды.

Тасымалдау құжаттарын ресімдеу мен өткізу төлемдерін алу үшін стансаларда тауар кеңселері немесе тауар кассалары ұйымдастырылады.

Барлық немесе кейбір операцияларды орындау үшін стансаларды ашу және жабуға темір жолдардың ұсынуы бойынша Қазақстан Республикасының Көлік және коммуникациялар министрлігі жүзеге асырады, бұл жөнінде кейіннен Тарифтер басшылықтамаларында және тасымалдау мен темір жол көлігінің тарифтері ережелерінің Жинақтарында басылып шығады.

Бұл ретте олардағы басқа операциялары үшін стансаны жабу жергілікті атқарушы өкімет органдарының келісуі бойынша жүзеге асырылады.

Стансалардың аталуын және атауын өзгертуді жергілікті атқарушы өкімет

органдарымен және Республиканың ономастика жөніндегі комиссиямен келісілген темір жолдардың ұсынысы бойынша Қазақстан Республикасының Көлік және коммуникациялар министрлігі жүзеге асырады.

12. Темір жолдар бойынша жүктерді, жолаушыларды, багажды, жүкбагажы мен поштаны тасымалдау темір жол парктерінің вагондарында, сондай-ақ меншік немесе жалдау құқығындағы жүк жөнелтушілердің, жүк алушылардың, көлік-экспедиция кәсіпорындарының көлігіне жататын вагондарда жасалады.

Темір жолдардың жалпы жүйесіне кіретін темір жолдар бойынша жүктерді, жолаушыларды, багажды, жүкбагажын және поштаны тасымалдауға арналған вагондар Қазақстан Республикасының Көлік және коммуникациялар министрлігі бекітетін Темір жолдарды техникалық жағынан пайдалану ережелерінің талаптарын қанағаттандыруы тиіс.

13. Жергілікті жүк және қала маңындағы жолаушы тасымалдауынан басқа темір жол қатынасының барлық түрлерінде жүктерді, жолаушыларды, багажды тасымалдау тарифтер мен алымдарды Қазақстан Республикасының Көлік және коммуникациялар министрлігінің ұсынысы бойынша Қазақстан Республикасының Баға және монополияға қарсы саясат жөніндегі мемлекеттік комитеті белгілейді.

Осы Жарғымен белгіленген айыппұл мөлшерін индекстеуді Қазақстан Республикасының Көлік және коммуникациялар министрлігінің ұсынысы бойынша Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігі жүзеге асырады.

Жаңа құрылған желілер бойынша жүктерді, жолаушыларды, багажды, жүкбагажын және поштаны тасымалдау тарифтері мен тәртібі темір жолмен сол желіні құруды және қаржыландыруды жүзеге асырушы кәсіпорынмен шарт бойынша белгіленеді.

14. Облыстар мен Алматы қаласының атқарушы өкімет органдары темір жолдар мен темір жол бөлімшелерінің ұсынуы бойынша жолаушыларды қала маңындағы қатынастарда жол жүру тарифтерін белгілеп, реттейді.

Осы тарифтер темір жолдардың қажетті шығындарын өтеуді қамтамасыз ете алмайтын деңгейде белгіленген кезде қажетті шығындар негізінде айқындалатын белгіленген және есеп айырысу тарифтері арасындағы айырмасы темір жолдарға тиісті жергілікті бюджеттер қаражаты есебінен өтеледі.

15. Қазақстан Республикасының Көлік және коммуникациялар министрлігінің тарифтер қашықтығының, тасу төлемдері мен айыппұлдардың есептелу тәртібін белгілейді.

16. Қазақстан темір жолдарының стансаларында және жолаушы пойыздарында жолаушыларға және жүк иелеріне көрсетілетін мына қызметтер үш і н :

төсек орын берілгені;

"сол жаққа және кері қарай" алдын-ала билет сатылғаны;
тікелей плацкарттың ресімделгені;
жолаушы пойыздарында орындардың брондалғаны;
жолсапардан бас тартуға байланысты билеттерді қайтарғаны;
ерте жөнелтілетін немесе төлемі жоғары санаттағы вагонға билеттерді қайта
к о м п о с т е р л е г е н і ;

пойыз бастығы билетті ресімдегені және оның жолаушыны төлемі жоғары
в а г о н с а н а т ы н а к ө ш і р г е н і ;

автоматты сақтау камераларында қол жүгін сақтағаны;
жүктің баратын мекен-жайын ауыстырғаны үшін тарифтер белгіленеді.

Қазақстан темір жолдарында бірыңғай деңгейді қамтамасыз ету мақсатында тарифтерді темір жолдардың ұсынысы бойынша Қазақстан Республикасының Көлік және коммуникациялар министрлігі белгілейді.

Жүктерді тасымалдауға байланысты қосымша операциялар үшін, пойыздар мен вокзалдарда жолаушыларға көрсетілетін қызметтер үшін, жолаушылар мен жүк иелерінің тапсырысы бойынша орындалатын қосымша жұмыстар мен қызметтер үшін қалған барлық тарифтер мен алымдар еркін (нарықты) болып табылады және оларда темір жолдар белгілейді.

Стансалардың жергілікті табыстарында қосымша жұмыстар мен қызметтер үшін төлемдерді есепке алу тәртібін Қазақстан Республикасының Көлік және коммуникациялар министрлігі бекітеді.

17. Өндірістік-экономикалық қатынастарды тиімді түрде реттеуге, қызмет көрсетудің сапасы мен өзара жауапкершілікті арттыруға жағдай туғызу үшін темір жолдар мен жүк жөнелтушілер (жүк алушылар) қолданылып жүрген заңдарға сәйкес жүк тасымалдаудың қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді шарттарын (контрактілер) жасай алады.

Шарттарда (контрактілерде) мыналар:
тасымалданатын жүктердің көлемі;
оларды орындауды ұйымдастырудың технологиясы мен жүктерді тасымалдау
ш а р т т а р ы ;

темір жолдар көрсететін қызметтер тізбесі;
қосымша қызмет көрсеткені үшін шегерімдер мен үстемелерді есепке ала отырып, жүктерді тасымалдаудың тарифтері;

жүктерді тасымалдағаны үшін төлемнің және темір жолға тиесілі басқа да төлемдердің төлену тәртібі мен мерзімі;
е р е к ш е ж а ғ д а й л а р ;

шарт (контракт) күшінің мерзімі;
шарттың (контрактінің) орындалуы есепке алу, бақылау мен жауапкершілігі және басқа мәселелер көзделеді.

II БӨЛІМ

Жүктердің тасымалдануын жоспарлау мен ұйымдастыру

18. Тасымалданатын жүктердің тиелуі мен түсірілуі темір жол көлігінің қоймалары мен жалпы пайдаланым орындары деп аталатын алаңдарда, сондай-ақ жүк жөнелтушілердің, жүк алушылардың, экспедиторлық кәсіпорындардың қарауына жататын немесе олар жалдайтын рельс маңындағы қоймалар мен жалпылық емес пайдаланым орындары деп аталатын алаңдарда жүргізіледі.

Жалпы пайдаланым орындарында орындалатын тасымалдау жүктері бойынша аса көлемді операциялық стансаларда жүк аудандары ұйымдастырылады.

Жалпылық және жалпылық емес пайдаланым орындарының аумағы вагондардың, контейнерлердің үздіксіз өңделуін және автомобиль көлігінің кедергісіз жұмыс істеуін қамтамасыз етуі тиіс. Темір жол стансаларының аумағына кіретін жолдарды жақсартуды жергілікті атқарушы үкімет органдары қамтамасыз етеді.

19. Жекелеген жүктерді өңдеуге байланысты жүк операцияларын жүзеге асыру үшін:

стансаның жалпы пайдаланымдағы орындары арнайы қондырғылармен (эстакадалар, арнаулы алаңдар мен қоймалар, мал тиейтін платформалар, суару пункттері, дезинфекциялау - жуу қондырғылары және басқалар) жабдықталады;

жалпылық емес пайдаланым орындары тасымалдаудың берілген көлемін орындауды, олардың сақталуын, сондай-ақ вагондардың белгіленген мерзімде өңделуін қамтамасыз ететін қатып қалған жүктердің сусымалылығын қалпына келтіру кәсіпорындарда түсірілген жүктердің қалдықтарынан жылжымалы құрамды тазартуға, ал қажет болған жағдайда оларды жууға арналған механизмдермен, қондырғылармен және құрылыстармен жабдықталады.

20. Тасымалдауларды қамтамасыз ету үшін локомотивтерді, вагондарды, контейнерлерді және басқа техникалық құралдарды, қойма жайларын жалға беру қолданылып жүрген заңдарда белгіленген тәртіппен жүргізіледі.

Тасымалдау мақсаттарына бөлінген белдеу шегінде темір жол көлігінің жерлерін пайдалану тәртібін Қазақстан Республикасының Көлік және коммуникациялар министрлігі қолданылып жүрген заңдардың талаптарын сақтай отырып айқындайды.

21. Тасымалданатын жүктер мен багаждарды өлшеу үшін темір жолдардың жалпы пайдаланым орындарында, ал жүк жөнелтушілер мен жүк алушылар - жалпылық емес пайдаланым орындарында, теңіз және өзен кемежайларында өлшеу құралдарының қажетті көлемі болуға тиіс.

22. Өлшеу құралдары белгіленген тәртіппен міндетті түрде мемлекеттік

тексеруге және таңбалануға жатады.

Темір жолдар техникалық қызмет үшін (ведомстволық бақылау, жөндеу, бақылама тексеру) жүк жөнелтушілердің, жүк алушылардың, сондай-ақ басқа заңды ұйымдардың өлшеу құралдарының шарттық негізінде қабылдай алады.

23. Темір жолдар Жүк тасымалдау ережелерімен белгіленген тәртіппен жүктерді тасымалдаудың жылдық, тоқсандық жоспар-болжауларын әзірлейді және бекітеді.

24. Тікелей, жергілікті, сондай-ақ тікелей аралас қатынастарда темір жол көлігімен жүктерді тасымалдау жүк жөнелтушілер темір жол басқармаларына жоспарланған айдың басталуына дейін жөнелтуден 14 күн бұрын, ал экспортқа тиелетін жүктер бойынша 20 күн бұрын беретін жан-жақты қамтылған айлық жоспарлар негізінде жүзеге асырылады.

Тасымалдаудың жан-жақты қамтылған айлық жоспарының нысанын Қазақстан Республикасының Көлік және коммуникациялар министрлігі белгілейді.

25. Шекаралық стансалар арқылы тіке темір жол қатынасымен импорттық жүктерді тасымалдау шетелдік темір жолдардың тасымалдауға ұсынылатын көлемдері негізінде жасалады.

26. Темір жолдар айлық жоспарларда көрсетілген мөлшерде, егер бұл мөлшер тиеу, вагондарды беру және алып кету шартының, кірме жолдарды пайдалану шартының (уақытша келісімнің) мүмкіндігіне сәйкес келетін болса, жүктерді тасымалдаудан бас тарта алмайды.

27. Темір жолдар мен жүк жөнелтушілердің арасында жүктерді тиеу бойынша туындайтын түсінбеушіліктер сот арқылы шешіледі.

28. Жүктердің номенклатураларын, тапсырыс берудің айлық жоспарлар әзірлеудің, ұсынысы бойынша жүктердің жоспардан артық және жоспардан тыс тасымалдауға рұқсаттың, айлық жоспарды өзгертудің нысаны мен тәртібі, тасымалдау жоспарының орындалу тәртібі мен есебі, кем тиелген жүкті толықтыру Жүк тасымалдау, оның ішінде аралас қатынаста жүк тасымалдау ережелерімен және басқа да нормативтік құжаттармен айқындайды.

29. Жүктерді тасымалдау маршруттық, вагондық, аз тонналық контейнерлік және ұсақ жөнелтулермен жүзеге асырылады. Осы жөнелту түрлерімен жүктерді, сондай-ақ үй заттарын тасымалдау шарттары Жүк тасымалдау ережелерімен айқындалады.

30. Жүктер, оның ішінде тез бұзылатындары тасымалдауға жүктік жылдамдықпен, сондай-ақ жоғары жылдамдықпен қабылданады. Тасымалдау үшін төлемдер Қазақстан Республикасының Көлік және коммуникациялар министрлігі белгілеген вагондар ағыны бағытына жүру үшін және әдеттегідей пойыздарды қалыптастыру жоспарын ескере отырып, ең қысқа қашықтық

б о й ы н ш а а й қ ы н д а л а д ы .

Жоғары жылдамдықпен тасымалдауға Жүк тасымалдау ережелерімен белгіленген бағыттардағы жүктер қабылданады.

Жүктерді жергілікті қатынаста тасымалдау кезінде темір жолдар бастықтары жүктерді жоғары жылдамдықпен тасымалдау учаскелерін белгілеуге құқылы.

Тасымалдау жылдамдылығының түрін жүк жөнелтуші айқындайды және жүк құжаттамасында көрсетеді. Егер берілген жүкті тек белгілі бір жылдамдықпен тасымалдау талап етілсе, онда жүк жөнелтуші бұл жылдамдықты жүк құжаттамасында көрсетуге тиіс.

31. Жүктерді тар табанды, темір жол желісімен, сондай-ақ кең табанды темір жол стансасынан тар табанды темір жол стансасына және кері қарай тасымалдау Жүк тасымалдау ережелерінде белгіленген тәртіппен жүргізіледі.

Бір темір жол шегінде тар табанды темір жол желілері бойынша жүктерді тасымалдаудың тәртібін, тарифтерді қоса алғанда, темір жол бастықтары белгілейді.

32. Жүк жөнелтушілер тасымалдауға құндылығы жарияланған жүктерді ұсына алады. Құндылығы жарияланған жүктерді тасымалдауға ұсыну жүк тасымалдау ережелеріне сәйкес жүзеге асырылады.

Жүктің жарияланған құндылығы үшін осы Жарғының 13-бабында көзделген алым алынады.

33. Жекелеген жүктерді тасымалдауды қолданылып жүрген ережелерге сәйкес жүзеге асыру мүмкін болмайтын жағдайларда жүк жөнелтушінің сұрауы бойынша темір жол бастығы шарттық негізде осы жүкті ерекше жағдайда тасымалдаудың тәртібін белгілей алады.

34. Тізімін Қазақстан Республикасының Ішкі істер министрлігімен келісе отырып, Қазақстан Республикасының Көлік және коммуникациялар министрлігі бекіткен тасымалдау жүк жөнелтушімен келісім бойынша темір жолдардың әскерилендірілген күзет қызметкерлерінің еріп жүруімен жүзеге асырылады. Мұндай жүктерге еріп жүру және күзету үшін жүк жөнелтушілерден осы Жарғының 13-бабында көзделген алым алынады.

Жүк тасымалдау ережелерінде белгіленген тізбе бойынша жекелеген жүктерді тасымалдау жүк жөнелтуші немесе жүк алушы жолсеріктерінің еріп жүруімен жүзеге асырылады.

Жүк жөнелтушілер, жүк алушылар жолсеріктердің еріп жүруімен басқа жүктерді тасымалдауды Жүк тасымалдау ережелерінде белгіленген тәртіппен жүзеге асыра алады.

35. Темір жол жүк құжаттамасы жүктерді тасымалдау шарты болып табылады. Шартқа сәйкес жүк жөнелтуші жүк тасымалдауға ақы төлеуге және жүкті тасымалдауға беруге, ал темір жол тасымалдау шарттарын сақтай отырып, жүкті

оны тағайындалған стансаға дер кезінде түгел жеткізуге және темір жол жүк құжаттамасында көрсетілген жүк алушыға беруге міндеттенеді.

Темір жол жүк құжаттамасы жүктерді тасымалдау шартынан туындайтын тараптардың мүмкін болатын мүліктік жауапкершілігінің бастапқы құжаты б о л ы п т а б ы л а д ы .

Қазақстан Республикасының шегінде, жүктерді тасымалдау бірыңғай тасымалдау құжаттары бойынша жүзеге асырылады оның нысандарын Қазақстан Республикасының Көлік және коммуникациялар министрлігі әзірлейді және олар Жүк тасымалдау ережелерінде жарияланады.

Жүк жөнелтушілерді, жүк алушыларды жүк құжаттамасының бланкілерімен, тасымалдау құжаттарының, тасымалдаудың жан-жақты қамтылған айлық жоспарларының жиынтығымен жабдықтау, сондай-ақ жүк жөнелтушілерге, жүк алушыларға құжаттардың көшірмелерін, оның ішінде есептеу карточкаларының, вагондарды беру мен алу ведомостарының, қабылдаушы - тапсырушының жатнамаларының көшірмелерін беруді шығын калькуляциясына сәйкес ақыға темір жолдар жүзеге асырады.

36. Жүк жөнелтуші жүкті тасымалдауға ұсынғанға дейін тасымалдау кезінде жүк пен жылжымалы құрамдардың контейнерлердің қауіпсіздігі, жүктің сақталуы қамтамасыз етілетіндей етіп тасымалдауға әзірлеуге міндетті. Тасымалдауға жататын көкөніс жемістерінің, жемістердің, картоптың, басқа тез бұзылатын жүктердің сапасы, сондай-ақ олардың ыдыстары мен оралуы Жүк тасымалдау ережелерінің, стандарттардың немесе өнімге деген техникалық шарттардың талаптарына сай келуге және жүк жөнелтуші сапа туралы куәлікте (немесе сараптық сертификатта) белгілеген тасу мерзімінің ішінде жүктің сақталуын қамтамасыз етуге тиіс.

Темір жол көлігімен тасымалданатын жүктердегі өнімнің сапасына, ыдысы мен оралуына қойылатын талаптар стандарттар мен өнімнің, техникалық шарттарында қарастырылуға және Қазақстан Республикасының Көлік және коммуникациялар министрлігімен келісілуге тиіс.

Қазақстанға және Қазақстаннан жөнелтілетін жүктерді Қазақстан Республикасының темір жолдарымен тасымалдау Қазақстан Республикасының темір жолдарында қолданылатын жүк тасымалдау шарттары бойынша жүзеге а с ы р ы л а д ы .

Жарылғыш, тез тұтанғыш, радиоактивті, улы және басқа да қауіпті жүктерді жөнелтуші және алушы, жүк жөнелтушілер мен жүк алушылар темір жолдармен тең дәрежеде, оларды тасымалдаудың қауіпсіздігін қамтамасыз етуге, осы жүктерді тасымалдау кезінде апат жағдайын және ол болған жағдайда апат зардаптарын жоюға қажетті құралдар мен жұмылдыру бөлімдерін ұстауға м і н д е т т і .

Қауіпті жүктерді тасымалдау кезінде апат жағдайы туындағаны туралы темір жолдардан хабар алған жағдайда жүк жөнелтуші (жүк алушы), темір жолдар аталған бөлімшелерді немесе өз мамандарын оқиға болған жерге жедел жіберуге м і н д е т т і .

Жүк жөнелтуші апат жағдайын жою, өзінің кінәсынан болған пойыз қозғалысының үзілісі, оның ішінде кәсіпорындарға, мекемелер мен ұйымдарға тиесілі вагондар мен контейнерлерде тасымалдау кезіндегі үзілістер үшін жауап береді және оларға байланысты шығыстарды өтейді. Өз кінәсынан апат жағдайы туындағанда темір жол да осындай жауапкершілікте болады.

37. Темір жолдар берілген жүкті тасымалдауға лайық жүк қалдықтары мен қоқыстардан тазартылған, реквизиттері алынған, ал қажет болған жағдайда-жуылған және дезинфекцияланған жарамды вагондар мен контейнерлерді тиеуге беруге міндетті. Жүк жөнелтушінің құралдарымен тиеуге вагондар, контейнерлер берілетін уақыт туралы станса қызметкері жүк жөнелтушіні вагондарды беруден 2 сағат бұрын хабардар етеді.

Мұнай жүктерін құю үшін цистерналар мен мұнай битумына арналған бункерлік жартылай вагондарды дайындауды темір жол немесе жолдың есебінен шарт бойынша жүк жөнелтуші, ал арнаулы (қоғамдық парк цистерналарынан басқа), жалданған, жеке меншік цистерналарды дайындауды - жүк жөнелтуші жү р г і з е д і .

Жылжымалы құрамның жарамдылығын анықтау және берілген жүкті тасымалдауға коммерциялық жағынан дайындауды:

вагондарды - егер тиеу өз құралдарымен жүргізілсе, жүк жөнелтуші немесе егер тиеу темір жолдар құралдарымен жүргізілсе, темір жолдар;

контейнерлерді, цистерналар мен бункерлік жартылай вагондарды - жүк жөнелтуші жү з е г е а с ы р а д ы .

Темір жолдар жүк тиелген вагондарды кірме жолдарға берген кезде олардың жүктің белгілі бір түрін тиеуге техникалық жарамдылығын қосар операция т ә р т і б і м е н а й қ ы н д а й д ы .

38. Жүктерді вагондарға және автомобильдерге тиеу, сондай-ақ оларды т ү с і р у д і :

а) темір жол - жалпы пайдаланым орындарында. Жүктерді тиеу мен түсіру үшін темір жол жүк жөнелтушіден, жүк алушыдан еркін тарифтер бойынша а л ы м а л а д ы ;

б) жүк жөнелтуші және жүк алушы - қауіпті және тез бұзылатын жүктерді, шикі мал өнімдерін, ауыр салмақты (бір орында 0,5 тоннадан жоғары) және көлемсіз жүктерді; сұйық күйінде, сусымалы және үймелі тасымалданатын, арнаулы жылжымалы құрамда және жүк жөнелтушілер мен жүк алушылардың жолсеріктері еріп жүретін жүктерді жалпылық емес пайдаланым орындарында,

сондай-ақ жалпы пайдаланым орындарында жүзеге асырады.

Стансаларда жүктерді өңдеу Жүк тасымалдау ережелеріне сәйкес жүзеге асырылады.

Жүктерді контейнерлерге тиеу мен түсіруді жүк жөнелтушілер мен жүк алушылар жүргізеді.

Темір жолдар тиісті механизмдер мен құралдары болған кезде көрсетілген жүктерді тиеу - түсіру жұмыстарын өзі атқаруы мүмкін.

39. Темір жол көлігімен жүктерді, сондай-ақ жүкбағажын тасымалдау кезінде жүк жөнелтушілерге, жүк алушыларға және азаматтарға көлік-экспедиция қызметін жүзеге асыру үшін темір жол көлігінде кәсіпорындар құрылуы мүмкін.

Жүк жөнелтушілер мен жүк алушыларға шарт бойынша көлік-экспедиция қызметін жүзеге асырушы кәсіпорындар қолданылып жүрген заңдарда, осы Жарғыда және жүк жөнелтушілер мен жүк алушыларға арналған Жүк тасымалдау ережелерінде көзделген құқықтарды пайдаланады және міндеттерді атқарады, жауапкершілікте болады.

40. Жүктер вагондар мен контейнерлерге негізгі жүк жөнелтушілердің келісімі бойынша Көлік және коммуникациялар министрлігі белгілейтін тиеудің техникалық нормаларына сүйене отырып, бірақ вагон мен контейнерде көрсетілген трафаретке сәйкес жүк көтерімділігінен артпай тиелуге тиіс.

Жүктерді ашық жылжымалы құрамға тиеу Жүктердің тиелуі мен байлануының техникалық шарттарымен белгіленген тиеу габариті шегінде жүргізіледі. Ашық жылжымалы құрамдарда тасымалдауға рұқсат етілген жүктердің тізбесі жүк тасымалдау ережелерінде белгіленеді.

Сусымалы және үймелі түрде тасымалдануы мүмкін жүктердің тізімі Жүк тасымалдау ережелерінде белгіленеді.

Жүк жөнелтуші, темір жол тиеуді Жүк тасымалдау ережелерін және Жүктердің тиелуі мен бекітілуінің техникалық шарттарын сақтай отырып жүргізуге міндетті.

41. Жүктерді тиеу, байлау және тасымалдау үшін қажетті құралдар мен материалдарды жүк жөнелтушілер береді.

Жекелеген тасымалдау құралдары (нан және көкөніс қалқандары, пештері) мен пакеттеу құралдарын (табандықтар, жүкарқан, тұтастырғыш) темір жолдар осы Жарғының 16-бабына сәйкес шарт жағдайлары бойынша алымдар алу арқылы беруі мүмкін.

Осы құралдар мен материалдарды тиеу кезінде орнатуды және түсіру кезінде оларды алып тастауды тиеу мен түсіруді кімнің қаржысымен жасалғанына байланысты жүк жөнелтуші, жүк алушы немесе темір жол атқарады.

Орнатылған құралдар жөнінде жүк жөнелтуші жүк құжаттамасында көрсетеді.

Құралдардың техникалық күйі үшін (темір жол бергендерден басқаларына) жүк жөнелтушілер жауап береді.

Жүк жөнелтушіге тиесілі барлық құралдар тағайындалған стансада жүк алушыға жүктермен бірге беріледі.

42. Темір жолдардың, жүк алушылар мен жүк жөнелтушілердің қаражатымен жалпылық және жалпылық емес пайдаланым орындарында жүзеге асырылатын жүктердің механикаландырылған және механикаландырылмаған тиеу мен түсіру мерзімі Жүк тасымалдау ережелерінде белгіленеді.

43. Жүктерді тасымалдау, сондай-ақ контейнерлерде жүзеге асырылады.

Бұл мақсат үшін темір жолдарға, соның ішінде шетел темір жолдарына, кәсіпорындарға, ұйымдарға, теңіз және өзен кеме шаруашылықтарына, кемежайларға тиесілі және стандарт талаптарына сай келетін контейнерлер қолданылады.

Контейнерлермен тасымалдауға тыйым салынған жүктердің тізбесі Жүк тасымалдау ережелерінде белгіленеді.

Үй заттары темір жолдардың немесе көлік-экспедиция кәсіпорнының пломбасымен контейнерлерде тасымалданады.

44. Жүктерді тасымалдауға ұсыну кезінде трафарет, стандарт бойынша олардың салмағы немесе өлшеу жолымен айқындалатын, темір жол жүк құжаттамасында айқындалуы және жазылуы тиіс. Жылжымалы құрамдардың толық сыйымдылығына дейін тиеу оның белгіленген жүк көтерімділігінен асып кетпейтін болса, онда жүктердің салмағын шартты түрде өлшеу арқылы есептеу жолымен анықтауға болады.

Жүктердің салмағын анықтауды:

а) темір жол - жалпы пайдаланым орындарында тиеу кезінде;

б) жүк жөнелтуші - жалпылық емес пайдаланым орындарында, сондай-ақ осы Жарғының 38-бабының "б" тармағында көзделген жағдайда жалпы пайдаланым орындарында тиеу кезінде жүргізеді.

Жүк салмағын трафарет, стандарт бойынша, өлшеу арқылы есептеу жолымен немесе шартты түрде анықтауды барлық жағдайда жүк жөнелтуші жасайды.

Жүктерді темір жолдар өлшегені үшін еркін тарифтер бойынша алым алынады.

Жүктердің салмағы мен санын көрсету тәртібі және оны анықтау тәсілі Жүк тасымалдау ережелерінде белгіленеді.

45. Тиелген вагондар мен контейнерлер: егер жүкті темір жолдар тиеген болса - темір жолдарды пломбаларымен; жүкті жүк жөнелтуші, кемежай, теңіз айлағы тиеген болса, жүк жөнелтушінің, кемежайдың, теңіз айлағының пломбаларымен пломбалануы тиіс.

Вагондар мен контейнерлерде пломбасыз тасымалдауға жіберілетін

жүктердің тізбесі, сондай-ақ вагондар мен контейнерлерді пломбалау тәртібі, тиектеу қондырғыларын салу Жүк тасымалдау ережелерімен белгіленеді.

Жүк жөнелтушілерді, жүк алушыларды пломбалармен, пломбалық қысқаштармен, тиекті қондырғыларымен, оларды алып, салатын қондырғылармен, тәпілермен, вагондар мен контейнерлерді пломбалау үшін сым темірлермен қамтамасыз ету үшін темір жол төлем ақы алып, аталған нәрселермен ж а б д ы қ т а й д ы .

46. Жүк жөнелтуші жүкті тасымалдауға ұсынған кезде жөнелту стансасына әрбір жүк жіберілімге жүк құжаттамасы немесе Жүк тасымалдау ережелеріне сәйкес ресімделген тасымалдау құжаттарының жиынтығын беруге тиіс. Тұрақты бағыттарды жалпы жүктерді тасымалдау кезінде ережелерде көзделген жағдайларда бүтіндей бір маршрутты немесе вагондар тобының, сондай-ақ контейнерлер жиынтығын тасымалдауға бір жүк құжаттамасын жазуға рұқсат е т і л е д і .

Темір жол жүк құжаттамасының дұрыс және анық толтырылуы жүк жөнелтуші өкілеттік берген адамның немесе оның атынан іс-әрекет етуші ұйымның атынан қол қоюымен расталады.

Жүктің тасымалдауға қабылданғанын растау ретінде темір жол жүк құжаттамасына күнтізбелік штемпель қоюға және жол ведомосы түбіршегінің тиісті бағанына қол қойғызып, жүк жөнелтушіге түбіртек беруге міндетті.

47. Жүк жөнелтуші немесе оның атынан іс-әрекет етуші ұйым жүк құжаттамасына енгізілген мәліметтің дұрыстығына, сондай-ақ өздері жүк құжаттамасында көрсеткен мәліметтердің бұрыстығының дәл еместігінің немесе толымсыздығының, барлық салдарына қолданылып жүрген заңдарда және басқа да нормативтік құжаттарда көзделген жауапкершілікке тартылады.

Темір жолдың осы мәліметтердің дұрыстығын тексеруге, сондай-ақ жүктің жүк жөнелтуші көрсеткен салмағын өлшеу арқылы тексеруге құқығы бар.

48. Жүктердің кейбір бағыттарда тиелуіне, Қазақстан Республикасының Үкіметіне бұл жөнінде хабарлай отырып, темір жол бастығы ұсынысының негізінде Көлік және коммуникациялар министрінің нұсқауы бойынша ерекшелік жағдайларда уақытша тыйым салынуы мүмкін.

Табиғи зілзала сипатындағы оқиғаларда (борасын, су тасқыны, өрт және т.б.) қирауда, апатта, көлік коммуникацияларына әдейі тосқауыл қойғанда, сондай-ақ карантин жарияланғанда Көлік және коммуникациялар министрін хабардар ете отырып, темір жол бастығының өкімімен жүк тиеудің уақытша тоқтатылуы немесе оған шек қойылуы мүмкін. Министр тиеу мен темір жолдардың белгілі учаскелерінде пойыздар қозғалысының тоқтатылу, шектелу мерзімін белгілейді және жүктердің дер кезінде жеткізілмегендігіне темір жол кінәлі болмағандықтан , олардан жауапкершілікті алу үшін бұл туралы барлық темір жол бастықтарына

ж а р и я л а й д ы .

Жүк тиеудің тоқтатылғаны мен шектелгені туралы станса бастығы жүк жөнелтушілерге х а б а р л а й д ы .

Жүк жөнелтушілер тыйым салынған бағыттар бойынша жүк тиеуді тоқтатуға және жүк тиеуді тоқтату немесе шектеу туралы станса бастығынан жазбаша мәлімдеме алғаннан кейін 12 сағаттың ішінде жүкті тасымалдауға ұсынуды д о ғ а р у ғ а м і н д е т т і .

Тиеуді тоқтатуға немесе шектеуге байланысты пайда болған толымсыз тиеген жүкті толықтыру Жүк тасымалдау ережелерінде белгіленген тәртіппен жүзеге а с ы р ы л а д ы .

49. Жүктерді тасымалдау үшін есептесу тәртібін қолданылып жүрген заңдарға және Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің нормативтік актілеріне сәйкес Қазақстан Республикасының көлік және коммуникациялар министрлігі б е л г і л е й д і .

Темір жолға тиесілі тасымал төлемдерін төлеушілер, егер осы жүк алушылар мен жүк жөнелтушілер үшін өзгеше есеп айырысу тәртібі белгіленбесе, нақты ақшамен, банкілердің есеп айырысу чектерімен және банк акцепттеген төлем т а п с ы р ы с ы м е н т ө л е й д і .

Тасымал төлемдерін төлеушілер жүк стансадан жіберілгенге дейін төлейді. Жетіспеген тасымал төлемдерін темір жолдың пайдасына алу және олардың артығын төлем жасаушылардың пайдасына төлеу жүк бағытталған стансаға жеткенде жүзеге асырылады. Төлеушілердің кінәсінен жүк тасымалдау үшін дер кезінде есеп айырысу жасалмаған кезде олардан әрбір мерзімі өткен күн үшін төлем сомасының 0,1 проценті мөлшерінде темір жолдың пайдасына өсім алынады; темір жолмен жөнелту төлем енгізілгенге дейін тоқтатылуы мүмкін.

Тасымал төлемдерін жасау мерзімі жөнелту стансасында есеп-айырысқанда жүкті тасымалдауға қабылдаған күн, ал жүк барған стансада есеп-айырысқанда жүк сатып алушыға берілген, тасымалдау құжатында көрсетілген күні болып табылады. Тасымал төлемдерінің асып кетуі мен жетпей қалуының есептеу мерзімі шот ұсынылған сәттен бастап айқындалады.

50. Жүк жөнелтушінің немесе жүк алушының өтініші бойынша темір жол жүк тасымалдау ережелерінде қарастырылған тәртіппен тасымалдауға қабылданған жүкті басқа мекен-жайға қайта жөнелтеді, яғни жүк алушыны немесе жүк баратын стансаны өзгерте алады.

Қайта жөнелту осы Жарғының 16-бабында көзделген алым алу арқылы ж а с а л а д ы .

51. Жүк алушыны немесе жүктің тағайындалған стансасын өзгертудің барлық жағдайында осындай өзгертулер жасауға өтініш берген ұйым осы өзгертулердің салдары үшін бірінші адресат алдында жауапты және жүк жөнелтуші, бірінші

адресат пен нақты жүк алушы арасындағы есеп-айырысуларды реттеуге міндетті.

52. Темір жолдар жүктерді тағайындалған жеріне белгіленген мерзімде жеткізуге міндетті. Жүктерді жеткізу мерзімі мен оларды есептеу тәртібін Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің келісімі бойынша Көлік және коммуникациялар министрлігі белгілейді. Егер жүк белгіленген жеткізу мерзімі өткенге дейін тағайындалған стансасында темір жолдың қаржысымен түсірілсе немесе жүгі бар вагон, контейнер жүк алушының қаражатымен түсірілсе жүк мерзімінде жеткізілген болып есептеледі.

Тиеу алаңының босатылмауына немесе жүк алушыға не оның атынан іс-әрекет жасайтын көлік-экспедиция кәсіпорнына байланысты басқа себептердің нәтижесінде жалпы нысандағы актімен ресімделген тиеуге вагондар мен контейнерлерді беру кідірілген кезде, егер белгіленген жеткізу, мерзімі өткенге дейін жүк тағайындалған стансасына жеткізілген болса, онда жүк дер кезінде жеткізілген болып есептеледі.

53. Жүктің тағайындалған стансасына келгені туралы темір жол осы жүк келген күннен кейінгі тәулікте 12 сағаттан кешіктірмей Жүк тасымалдау ережелерінде белгіленген тәртіппен жүк алушыға хабарлауға міндетті.

Жүк алушының қаражатымен жүк түсіруге вагондарды, контейнерлерді беру уақыты туралы станса қызметкері жүк алушыға вагондарды беруден кемінде 2 сағат бұрын хабарлайды.

Жүк алушының атына жүктердің келгені туралы олардың мекен-жайына хабарлауды темір жол шарт бойынша жүзеге асыруы мүмкін.

Егер темір жол жүк алушыға жүктің келгені туралы хабарламаса, онда жүк алушы вагондар мен контейнерлердің тұрғаны үшін жауап бермейді және жүктің келгені туралы хабар жібергенге жейін жүкті сақтағаны үшін төлем төлеуден босатылады.

Тағайындалған стансаға жүктің келгені туралы жүк алушыға хабарланбаған жүктерді, осы Жарғының 60 бабында көзделгендерден басқа жағдайларда сатуға жол берілмейді.

54. Жүктер тағайындалған стансада жүк құжаттамасында көрсетілген жүк алушыға ол осы тасымалдауға байланысты темір жолға тиесілі барлық төлемдерді төлегеннен кейін ғана беріледі. Жүк алушы жүкті алғаны жөнінде жол ведомосына қол қояды. Жүкті жүк алушы уәкілдік берген адамға Жүк тасымалдау ережелерінде көрсетілген тәртіппен беруге рұқсат етіледі.

55. Жүк алушының атына жіберілуі шартпен, контрактімен көзделмеген жүктің, сондай-ақ атауы темір жол жүк құжаттамасына сәйкес келмейтін жүк келген жағдайда жүк алушы оны жауапты сақтауға стансадан қабылдап алуға міндетті.

Жүк алушы жүк сапасының бұзылуы немесе зақымдануы нәтижесінде толық не жартылай қолдануға келмейтіндей болып өзгерген жағдайда ғана жүкті алудан б а с т а р т а а л а д ы .

56. Жүкті жалпы пайдаланымдағы орындарда алғанда жүк алушы өзінің атына келген жүкті стансадан қабылдап алуға және шығаруға міндетті. Жүктің стансада сақталу тәртібі мен мерзімі жүк тасымалдау ережелерімен белгіленеді.

Келген жүк тағайындалған стансада тегін 24 сағат бойы сақталады. Бұл мерзім темір жол қаражатымен жүкті немесе контейнерлерді түсірген күнгі 24 сағаттан бастап немесе жүк алушының қаражатымен вагонды жүк түсіруге берген күнгі 24 сағаттан бастап есептеледі. Жүкті стансада аталған мерзімнен артық сақтағаны үшін еркін тарифтер бойынша алым алынады.

Жүкті стансадан көлік-экспедиция кәсіпорындары шығарған кезде жүктің сақталғаны үшін алым жүкті шығарған кәсіпорыннан алынады.

Жүк алушының немесе көлік-экспедиция кәсіпорнының жүкті дер кезінде шығарып тиемегенінің, сондай-ақ жүк алушыға байланысты себептермен кірме жолдар мен стансаларда вагондардың кідіруінің нәтижесінде жүктің бұзылуы мен зақымданғаны үшін жүк алушы немесе көлік-экспедиция кәсіпорны жауап б е р е д і .

57. Тағайындалған стансада темір жол жүкті беру кезінде оның күйін, салмағын, орнының санын мына жағдайларда:

жүк бұзылған вагонда, контейнерлерде, сондай-ақ пломбасы бұзылған немесе жолай стансалардың пломбасы қойылған вагонда контейнерде келген кезде;

жүк егер мұндай тасымалдау Жүк тасымалдау ережелерінде көзделген ашық жылжымалы құрамда немесе пломбасыз жабық вагондарда тасымалданғанда жетіспеу, бұзылу не зақымдану белгілерімен келгенде;

тез бұзылатын жүк жеткізу мерзімі бұзылып немесе рефрижераторлық вагондарда тасымалданғанда температура режимі бұзылып келгенде;

темір жол жарамды жөнелту стансасының пломбасы бұзылмаған вагондарға тиеген, сондай-ақ мұндай тасымалдау Жүк тасымалдау ережелерінде көзделсе, ашық жылжымалы құрамдарда немесе пломбасы жабық вагондарда тасымалданғанда жүк жетіспеу, бұзылу не зақымдану белгісіз келгенде;

жүкті темір жолдар жалпы пайдаланымдағы орындарда түсірген кезде т е к с е р е д і .

Жоғарыда аталған жағдайларда таралық және дара жүктерді темір жол жүктің тек бұзылған жеріндегі салмағы мен күйін тексергеннен кейін береді. Ыдыс зақымданғаны немесе жүктің күйіне әсер етуі мүмкін басқа жағдайлар белгілі болғанда темір жол жүктің зақымданған жеріне тексеру жүргізеді.

Жүктің беру кезіндегі салмағын тексеру осы жүкті тиеу кезінде оның салмағын анықтау әдісіне ұқсас жүзеге асырылады. Жүк алушыда және жүк

тағайындалған стансада вагон таразысы болмаған жағдайда үймемен және бос тиеліп тасымалданатын жүктердің салмағы тексерілмей беріледі.

Егер жүктің жөнелтілген стансадағы салмағы мен тағайындалған стансадағы салмағының арасындағы алшақтық мыналардан:

салмағы жетпегенде - нетто салмағын анықтау нәтижесінде салмақтың шекті осы жүк салмағының табиғи кему нормасынан және айырмасынан;

салмағы артық болғанда - нетто салмағын анықтау нәтижесінде шекті алшақтықтан артық болмаса жүктің салмағы дұрыс болып саналады.

Жүк алушының өтініші бойынша салмақты, орындар санына, жүктің күйін тексеруге темір жол шарттық негізде басқа жағдайларда тексеруге қатысуы мүмкін. Бұл ретте темір жол еркін тарифтер бойынша алымдар алатын болады.

Жүк алушы тиеу мерзімін бұзған кезде темір жол өкілінің жүк беруге қатысқанын жүк алушы жүк тасымалдау ережелерінде белгіленген тәртіппен ө т е м т ө л е й д і .

Тараптар келіскен уақытта темір жол өкілі жүкті беруге қатысу үшін жүк түсіретін жерге келмеген жағдайда темір жол Жүк тасымалдау ережелерінде белгіленген тәртіппен дәл осындай жауапкершілікте болады.

58. Егер темір жол тағайындалған стансада жүктің салмағын, орындар саны мен жүктің күйін, тарасын тексеріп бергенде жетіспеушілік, жүктің, тараның бұзылғаны не зақымданғаны анықталса немесе осы жағдайлар жол барысында коммерциялық актілермен белгіленген болса, онда тағайындалған станса жүктің жетіспеуін, бұзылуы мен зақымдануының нақты мөлшерін айқындайды.

Сараптау жүргізу қажет болған жағдайда темір жол өз бастамашылығымен немесе жүк алушының талап етуімен Жүк тасымалдау ережелерінде белгіленген тәртіппен сарапшыны немесе тиісті маманды шақырады.

59. Жүктердің уақтылы түсірілмегеніне және оларды стансадан жүк алушылардың немесе солардың атынан іс-әрекет жасайтын көлік-экспедиция кәсіпорындарының әкетпеуіне байланысты стансада қиыншылықтар пайда болған кезде станса бастығының түсірілген жүктерді сақтағаны үшін төлемді, сондай-ақ жүк алушыға, жүк жөнелтушіге байланысты себептермен кірме жолдарға берілуін күтіп кірме темір жолдарда немесе станса жолдарында белгіленген мерзімнен 24 сағаттан артық вагондарды, контейнерлерді кідіртіп пайдаланғаны үшін төлемдерді немесе бос ұстағаны үшін айыппұлды Жүк тасымалдау ережелерінде белгіленген тәртіппен екі есе мөлшерге көбейтуге қ ұ қ ы ғ ы б а р .

Сақтауға арттырылған төлем және вагондардың бос тұрып қалғаны үшін айыппұл бұл туралы стансада хабарландыру ілінгеннен кейін 24 сағат өткен соң е н г і з і л е д і .

60. Жүк алушылар немесе темір жолдар жүктердің түсіргеннен, реквизиттерді

алғаннан (алынбайтындарынан басқа), кейін вагондар мен контейнерлердің ішкі және, сыртқы беттерін, сондай-ақ вагондардың жүру бөлшектерін тазалауға міндетті. Бұл ретте тұтас инвентарлық бекіту құралдарын оның ішінде турникеттерді тазарту, техникалық дұрыс күйге келтіруді жүк түсіруді жүзеге асыратын ұйымдар жасайды.

Жануарларды, құстарды, шикі мал өнімдерін және тез бұзылатын жүктерді тасымалдаған соң вагондарды жуу, қажет болған жағдайда дезинфекциялау жүк алушының есебінен темір жол құралдарымен жасалады.

Темір жол тазартылмаған, оның ішінде реквизиттері алынбаған (тұтастарынан басқа), тұтас инвентарлық бекіту құралдары (соның ішінде турникеттері) техникалық жағынан жарамсыз немесе қажет болған жағдайда, вагондар мен контейнерлер босатылғаннан кейін жүк алушы жумаған болса, оларды тазартқанға, жуғанға, есіктерін жапқанға дейін, вагонның басқа тараптарын көліктік дәрежеге жеткізгенге дейін қабылдамауға құқылы, ал жылжымалы құрам зақымданған жағдайда - вагондардың зақымдануына жауапты жақпен ВУ-25 нысанды актіге қол қоюға және жүк алушыдан вагондардың, контейнерлердің бос тұрғаны үшін осы Жарлықпен 72, 133 және 134-баптарында белгіленген мөлшерде айыппұл немесе оларды пайдаланғаны үшін төлем алады.

Иісі жаман және вагондарды ластайтын жүктерді жүк алушының құралдарымен түсірген соң вагондарды жүк алушылар жуады. Мұндай жүктердің тізбесі Жүк тасымалдау ережелерінде белгіленеді. Вагондарды жууға жүк алушының өз құралдары болмаған кезде темір жол (темір жол бөлімшесі) мен жүк алушының арасында қызмет көрсетуге осы Жарғының 16-бабына сәйкес ақы төлеп, нақты жүктерді тасымалдаудан кейін вагондарды темір жол құралдарымен жуу туралы шарт жасалады.

Темір жол, жүк жөнелтушілер, жүк алушылар арасындағы жазбаша келісім бойынша оларға тиесілі немесе олар жалдаған арнаулы вагондардың, сондай-ақ айналма маршрутқа жасақталған вагондардың ішкі беттерін тазалау жүргізілмеуі мүмкін.

61. Темір жол тежей алмайтын жағдайлардың нәтижесінде жүкті тағайындалуы бойынша жеткізуге немесе жүк құжаттамасында көрсетілген жүк алушыға беруге мүмкіндігі болмағанда және Жүк тасымалдау ережелерінде белгіленген жүкті сақтаудың шекті мерзімі өткенде темір жол жүк жөнелтушінің жүк жөніндегі нұсқауын орындайды, мұндай нұсқауларды жүк жөнелтуші мәлімдеме алғаннан кейінгі бір тәулік ішінде беруге міндетті.

Жүк жөнелтушіден жауап келмеген кезде темір жол оны Жүк тасымалдау ережелерінде белгіленген тәртіппен тапсыруға (сатуға) құқылы.

Жүкті сату мүмкіндігі болмаған жағдайда темір жол жүкті Жүк тасымалдау

ережелерінде белгіленген тәртіппен жүк жөнелтушіге қайтаруға құқылы.

62. Шекаралық темір жол стансаларына әрі қарай тасымалдауға рұқсат етілмей түскен экспорттық жүктерді сату Жүк тасымалдау ережелерінде белгіленген тәртіппен жүргізіледі.

63. Берілген (сатылған) жүк үшін темір жол алған осы темір жолға тиесілі соманы алып тастағандағы сома:

а) құнын төлеген болса - жүк құжаттамасында көрсетілген жүк алушыға;

б) барлық басқа жағдайларда - жүк жөнелтушіге аударылады.

Тағайындалуы бойынша жеткізілмеген жүктерге қатысты талаптар беру мен қарауы үшін белгіленген мерзім өткенде жүк жөнелтушіге немесе жүк алушыға аталған соманы жіберу мүмкіндігі болмаған кезде (соның ішінде құжатсыз жүкті сатқан кезде) бұл сома Қазақстан Республикасы бюджетінің кірісіне түседі.

Қазақстан Республикасы бюджетінің кірісіне аударылып қойған. басқа ұйымға берілген (сатылған) жүк сомасы жүк жөнелтушіге немесе жүк алушыға талап ету не қуыным тәртібімен кейіннен өтелген жағдайда, темір жол бұл соманы республика бюджетіне келесі аударым есебінен төлейді.

III БӨЛІМ

Темір жолдың кірме жолдары

64. Темір жолдың кірме жолдарына темір жолдардың үздіксіз рельс табандары бар жалпы желілерімен байланысты жеке кәсіпорындарға, ұйымдарға қызмет етуге арналған және:

а) жүк жөнелтушілерге, жүк алушыларға және басқа да шаруашылық жүргізуші субъектілерге;

б) темір жолдарға тиесілі жолдар жатады.

65. Республика темір жолдарының жалпы желілеріне темір жолдың кірме жолдарын қосуды Қазақстан Республикасының Көлік және коммуникациялар министрлігі немесе оның тапсыруы бойынша темір жол бастығы шешеді.

Вагондарды тиеуге, түсіруге және тазартуға арналған кірме темір жолдарды, сондай-ақ қондырғыларды салу мен қайта жаңарту түйісу темір жолының бастығымен, ал көлемі жылына 5 млн. тонна және одан да көп жүк тасымалдауда Қазақстан Республикасының Көлік және коммуникациялар министрлігімен келісілген жоба бойынша жасалады.

Кірме темір жолдардағы жол қондырғылары мен техникалық ғимараттардың құрылысы мен күйі құрылыс нормалары мен ережелерінің талаптарына сәйкес болуға тиіс және республика темір жолдарында рұқсат етілген техникалық тиеу нормасына сәйкес вагондарды өткізуді, ал кірме темір жолдарда темір жол локомотивтері қызмет еткен кезде - осыған темір жол бөлген локомотивтерді өткізуді қамтамасыз етуі тиіс.

Кәсіпорындардың, мекемелердің, басқа ұйымдар мен шаруашылық жүргізуші субъектілердің жаңадан салынған кірме темір жолдары темір жолмен жасалған шарт бойынша темір жолдардың қарауына немесе техникалық қызмет көрсетуге берілуі мүмкін.

Түйісу стансаларында кірме темір жолдарды салуға немесе қайта жаңартуға байланысты салынған ғимараттар мен қондырғылар темір жолдың қарауына беріледі.

66. Бұрыннан бар кірме темір жолдың жаңадан салынып жатқандарының қосылуынан немесе қосымша өндіріс алаңдарын салудан туындаған жұмыс істеп тұрған темір жолдарды дамыту және жаңаларын салу жөніндегі жұмыстар осы объектілерді салу жобалары мен сметаларында көзделуге және оны тиісті кәсіпорындар, мекемелер, басқа ұйымдар мен шаруашылық жүргізуші субъектілер өз қаражаттары есебінен жүзеге асыруға тиіс.

67. Салынған кірме темір жолдарды тұрақты пайдалану үшін ашуға және осы жолға жылжымалы құрамды беруге және қабылдау комиссиясы аяқталған құрылысты пайдалануға әзірленген темір жолдары бар объектіні қабылдағаннан кейін, және темір жол кірме жолдарға қызмет көрсетуге тәртібін белгіленгеннен кейін рұқсат етіледі.

Әрбір кірме темір жолдың техникалық төлқұжаты, кірме жолдарының жоспары, оның ұзынабойғы профилі және жасанды құрылысының сызбалары болуға тиіс.

Орташа тәуліктік вагон айналымы 100 және одан да көп вагондары, жүк фронттарында 50 және одан да көп вагондары бар кірме темір жолдарда шарт жасасу бойынша тауар кеңселерінің филиалы ұйымдастырылуы мүмкін.

Кірме темір жолдарға олар салынып жатқан кезде вагондарды беру темір жол бөлімшесі мен өздеріне кірме жолдар салып жатқан құрылыс ұйымы немесе кәсіпорын арасында жасалатын уақытша келісім арқылы жүргізіледі.

68. Кірме темір жолдарды дамыту, салу мен орналастыру тармақ иесі болып табылатын кәсіпорынның тасымалдау көлеміне, жұмыс технологиясына сәйкес болуға, тиеу мен түсірудің ырғақтылығын, маневрлік жұмысты, вагондар мен локомотивтердің тиімді пайдаланылуын қамтамасыз етуге тиіс.

69. Жүк жөнелтушіге (жүк алушыға) тиесілі кірме темір жолдарды вагондар мен локомотивтерді ұстау темір жол бөлімінің бастығымен келісілген осы кәсіпорынның ұйымның, басшысымен бекітілген ережелермен реттелуге тиіс.

Республика темір жолдарында жылжымалы құрамдары жүретін құрылыстар мен құрылғылар Қазақстан темір жолдары желілеріне шығатын, кәсіпорындарға, мекемелерге, басқа ұйымдарға тиесілі локомотивтер мен вагондар, Темір жолдарды техникалық пайдалану ережелерінің талаптарына барлық жағынан сәйкес болуға тиіс.

Жүк жөнелтушіге (жүк алушыға) тиесілі локомотивтің түйісу стансасына шығу тәртібі Кірме жолдарда қызмет көрсету мен қозғалысы ұйымдастыру тәртібі туралы нұсқаулыққа сәйкес белгіленеді және оны темір жол бөлімінің б а с т ы ғ ы б е к і т е д і .

70. Кірме темір жолдардың, кәсіпорындардың, мекемелер мен ұйымдардың қызметкерлері пойыздар қозғалысына және темір жолдардағы маневрлік жұмыспен байланысты кірме темір жолдарды техникалық пайдалану ережелерін, пойыздар қозғалысы жөніндегі және сигнализация жөніндегі нұсқаулықты, ал жүктерді тиеу мен бекітуге жауапты қызметкерлер - жүктерді тиеу мен бекітудің техникалық шарттарын сақтауға міндетті. Білім тексеруді темір жол комиссиясы темір жолдар қызметкерлері үшін белгіленген тәртіппен және кезеңмен жүргізеді . Қажетті білім деңгейін көрсетпеген адамдар жұмысқа жіберілмейді.

Кәсіпорындардың, мекемелердің және басқа ұйымдардың қызметкерлерінде темір жолдарда қызметтік міндеттерін орындау кезінде сынақ нәтижесі туралы белгіленген үлгідегі куәлігі болуға тиіс және олар станса кезекшісінің, маневрлік немесе стансалық диспетчердің өкімдерін дәл орындауға тиіс.

71. Станса бастығы, оның орынбасары, стансаның жүк ауданының бастығы, сондай-ақ темір жол көлігінің ревизоры мен инспекторлары қозғалыс қауіпсіздігінің күйін, вагон және контейнерлер паркі мен кірме темір жолдардағы темір жол шаруашылығының сақталуын тексеруге құқылы.

Кірме темір жолдарда қозғалыс қауіпсіздігіне және вагондар мен контейнерлер парктерінің сақталуына қауіп төндіретін ақау байқалған кезде ақау жойылғанға дейін станса бастығының немесе қозғалыс қауіпсіздігі жөніндегі ревизордың өкімінің негізінде кірме жолдарға вагондар беру тоқтатылуы тиіс.

Кірме жолдарды жабудың салдары үшін жауапкершілік осы жол қарамағына қарайтын кәсіпорынға жүктеледі.

72. Кірме темір жолдары бар жүк жөнелтуші (жүк алушы) мен темір жолдың қарым-қатынасы кірме темір жолдарды пайдалану шартымен реттеледі.

Жеке меншік локомотивтері болған кезде жүк жөнелтушіге (жүк алушыға) тиесілі кірме темір жолдарда вагондарды жинау мен маневрлік жұмысты олардың өздері жүргізеді.

Жүк жөнелтушінің (жүк алушының) өз локомотивті болмаған кезде вагондарды жинау мен маневрлік жұмыстарды шарт бойынша темір жол л о к о м о т и в і жүргізеді.

Жүк жөнелтуші, жүк алушы, олардың атынан іс-әрекет жасайтын көлік-экспедиция кәсіпорны және темір жол жүк операцияларындағы немесе оны күтіп тұрған вагондарды бос тұрғызғаны және контейнерлерді кідірткені үшін айыппұлдың орнына шарт жасасу негізінде вагондарды, контейнерлерді пайдаланғаны үшін мөлшерін Жүк тасымалдау ережелерінде көзделген тәртіпке

сәйкес темір жол анықтайтын төлем төлеуге құқылы.

73. Кірме темір жолдарда вагондардың болу уақытын есептеу тәсілі Жүк тасымалдау ережелерінде белгіленеді.

Бұл ретте кірме темір жолдарда изотермиялық вагондардың, цистерналардың, бункерлі жартылай вагондардың, цемент тасығыштардың, транспортерлердің және басқа арнаулы вагондардың болуы уақыты жеке есептеледі.

74. Басқа жүк жөнелтушінің (жүк алушының) кірме темір жолдары шегінде өздерінің қоймалары немесе оған түйісетін кірме темір жолдары бар субклиенттерге, яғни жүк жөнелтушілерге (жүк алушыларға) қызмет көрсету тәртібі шартпен белгіленеді. Осындай шарт кірме темір жолдар және локомотив тиесілі жүк алушылар мен субклиенттер арасында тікелей жасалады.

Кірме темір жолдарда темір жолдың локомотиві қызмет көрсеткен кезде темір жол мен субклиент арасында вагондарды беруге және жинауға вагондардың (контейнерлердің) зақымдануынан туындаған жауапкершілікке, сондай-ақ субклиентке байланысты себептермен түйісу стансаларында пайдалануға байланысты барлық есептеулер жөнінде шарт жасалады. Тармақ иесінің локомотиві кірме жолдарда қызмет көрсеткен кезде субклиенттің вагондарын (контейнерлерін) пайдаланғаны, зақымдағаны үшін темір жолдың алдында темір жолдар тармақтарының иелері жауап береді. Субклиентке карағанда негізгі тармақ иесі осы Жарғыға сәйкес негізгі тармақ иесіне қатысты темір жолдарда бар құқықтарға ие болады.

75. Темір жолға тиесілі кірме жолдарда өздерінің рельс маңайындағы қоймалары және тиеу-түсіру алаңдары бар кәсіпорындармен, мекемелермен немесе ұйымдармен темір жолдың қарым-қатынастары вагондарды беру мен жинау шарттарымен реттеледі. Темір жолдың кірме жолдарында вагондарды беру мен жинауды және маневрлік жұмыстарды осы Жарғының 13-бабының негізінде белгіленген ақыға темір жол локомотиві жүргізеді.

Кәсіпорын, мекеме, ұйым және тиеу, түсіру фронттары аумағының шегінде бұл жолдарды қар мен қоқыстан тазалау, сондай-ақ жарақтандыру кәсіпорынның, мекеменің, ұйымның қаражатымен және оның есебінен жүргізіледі.

76. Кірме темір жолдарды пайдаланудың және вагондарды беру мен жинаудың шарттары кірме темір жолдардың жұмыс технологиясын және түйісу стансасының алдыңғы қатарлы техникалық нормаларға негізделген жұмыс технологиясын есепке ала отырып әзірленеді.

Беру мөлшері мен оның арасындағы интервалдарды айқындауда тиеу мен түсіру, фронты және берілетін вагондардың ең көп саны ескерілуге тиіс.

77. Темір жол локомотиві кірме темір жолдарға қызмет көрсеткен кезде вагондардың тиеу мен түсіруде тұрып қалған уақыты вагондар тиеу немесе түсіру орнына нақты берілген сәттен бастап станса жүк жөнелтушіден (жүк

алушы) вагондардың жинауға дайын екендігі туралы хабар алған сәтке дейін е с е п т е л е д і .

Кәсіпорындардың, мекемелер мен ұйымдардың кірме темір жолдарында олардың локомотивтері қызмет көрсететін вагондардың бос тұрған уақыты (айналым) шығарма жолдарға вагондар берілген сәттен бастап есептеледі.

Қабылдау-тапсыру операцияларының орны мен өндіріс тәртібі кірме темір жолдарды пайдалану шартымен белгіленеді.

Кәсіпорындардың, мекемелер мен ұйымдардың кірме темір жолдарында, сондай-ақ кәсіпорын, ұйым мен мекеме аумағының шегінде және темір жолға қарайтын кірме жолдардағы олардың тиеу, түсіру фронттарында бос және жүгі бар вагондарды сақтау жүк алушы (жүк жөнелтуші) кәсіпорынның, мекеменің, ұйымның қаражатымен және олардың есебінен жүзеге асырылады.

Кәсіпорындарға, мекемелерге және ұйымдарға, сондай-ақ темір жолдарға өздерінің тасымалдары үшін (ішкі технологиялық тасымалдауларды қоса алғанда) иесінің (темір жолдың немесе тиісінше кәсіпорынның, мекеменің, ұйымның) рұқсатынсыз вагондар мен контейнерлерді пайдалануға немесе оларда жүктерді сақтауға, сондай-ақ иесінің рұқсатынсыз тиеу жұмыстары үшін вагондарды ұстауға тыйым салынады. Бұл талапты орындамағаны үшін тарап осы Жарғының 132-бабына сәйкес жауапкершілікте болады.

78. Жекелеген жағдайларда темір жол жүк жөнелтушінің (жүк алушының) келісуімен оған тиесілі темір жолды, сондай-ақ кірме темір жолдың жүк жөнелтуші (жүк алушы) аумағының шегіндегі бір бөлігін маневрлік жұмыстар жасауға, жылжымалы құрамды қоюға және басқа мақсаттарға пайдалана алады.

Осы жолдарды темір жолдар өз бетінше басып алған жағдайда темір жол кірме темір жолдарды алған вагондар санының есебінен осы Жарғының 133-бабына сәйкес белгіленген шаманың екі есе мөлшерінде кірме темір жол иесіне а й ы п п ұ л т ө л е й д і .

Егер кірме жолды өз бетінше басып алу осы жолдардың қалыпты жұмыс режимін бұзса және белгіленген мерзімнен асыра кәсіпорынға берілген вагондардың кідіруіне әкеліп соқтыратын болса, онда осы кідірту үшін кәсіпорынға ешқандай жауапкершілік жүктелмейді.

79. Кірме темір жолдарды пайдалануға, вагондарды беру мен жинауға шарттар 5 жыл мерзімге жасалады. Стансаның немесе кірме темір жолдардың техникалық жабдықталуы, жұмыс технологиясы өзгерген жағдайда бір жақтың талап етуі бойынша шарт оның күші өткенге дейін толық немесе ішінара қайта каралады. Кірме темір жолдарды пайдалану шарттары мен вагондарды беру және ж и н а у ш а р т т а р ы н а :

а) жүк айналымы тәулігіне 50 вагонға дейін болғанда - темір жол бөлімінің бастығы (немесе оның тапсыруы бойынша станса бастығы) және жүк алушы (

жүк жөнелтуші) кәсіпорынның, мекеменің, ұйымның басшысы;

б) жүк айналымы тәулігіне 50 вагоннан астам болғанда - темір жол бастығы (немесе оның тапсыруы бойынша темір жол бөлімінің бастығы) және жүк жөнелтуші (жүк алушы) кәсіпорынның, мекеменің, ұйымның басшысы;

в) кәсіпорындардың, мекемелер мен ұйымдардың атынан іс-қимыл жасайтын бірлескен көлік шаруашылықтары болғанда - темір жол бастығы (немесе оның тапсыруы бойынша бөлім бастығы) және біріккен көлік шаруашылығының б а с ш ы с ы қ о л қ о я д ы .

Кірме жолдарды пайдалану және вагондарды беру мен жинау шарттары бойынша түсінбеушіліктерді:

а) тәулігіне 50 вагонға дейін орташа жүк айналымы бар кірме темір жолдар бойынша темір жол бөлімінің бастығы және жүк жөнелтуші (жүк алушы) кәсіпорындардың, мекемелердің, ұйымдардың басшылары;

б) орташа жүк айналымы тәулігіне 50 вагоннан астам кірме темір жолдар бойынша - темір жол бастығы және жүк жөнелтуші (жүк алушы) кәсіпорынның, мекеменің, ұйымның басшылары қарайды және шешеді.

Шарттар бойынша келісімге қол жетпеген кезде түсінбеушілік соттың қ а р а у ы н а б е р і л е д і .

Даулы мәселелер шешілгенге дейін тараптардың барлық қарым-қатынастары бұрынғы шарттың қағидаларымен реттеледі.

Қозғалыс қауіпсіздігін және вагондар мен контейнерлердің сақталуын қамтамасыз етуге байланысты мәселелерді темір жол бастығы шешеді.

80. Бұрыннан бар кірме темір жолдарға жаңадан салынып жатқан кірме темір ж о л д а р д ы қ о с у ғ а :

темір жолға тиесілі кірме жолдарға қосуға - темір жол бастығының р ұ қ с а т ы м е н ;

кәсіпорындарға, мекемелерге, ұйымдарға тиесілі темір жолдарға қосуға - темір жол бастығымен келісе отырып, тиісті кәсіпорын, мекеме, ұйым басшыларының рұқсатымен жол беріледі.

IV БӨЛІМ

Басқа көлік түрлерімен тікелей аралас қатынас

81. Темір жол көлігі тікелей аралас қатынасты ұйымдастыра отырып, су (теңіз, өзен) және автомобиль көлігімен өзара іс-қимыл жасай отырып, жүк т а с ы м а л д а у д ы жүзеге а с ы р а д ы .

Тікелей аралас қатынас тасымалдаулары жүк бағытталған барлық жоқ бойына жасалған бірыңғай көлік құжаттары бойынша жүргізіледі.

82. Тікелей аралас қатынаста жүк тасымалдауды осы Жарғының және Тікелей аралас қатынаста жүк тасымалдау ережелерінің негізінде жүргізіледі.

Жарғының осы бөлімінде және аталған ережелерде қарастырылмаған бөлігінде тікелей аралас қатынастар жүк тасымалдау кезінде тиісті көлік түрлерімен тасымалдауларды реттейтін кодекстердің, жарғылардың, ережелердің нормалары қолданылады.

83. Тікелей аралас қатынасқа:

а) жүк тасымалдау операциялары үшін ашылған барлық темір жол стансалары;

б) Қазақстан Республикасының Көлік және коммуникациялар министрлігі және үкіметаралық келісімдерде белгіленген тізбе бойынша теңіз және өзен кемежайлары, айлақтары және автостансалар кіреді. Кемежайлар, айлақтар мен автостансалар қосылғаны жөнінде телеграф арқылы немесе жазбаша хабардар еткен сәттен бастап тікелей аралас қатынасқа қосылған болып есептеледі (ол кейін Тасымалдау ережелері мен тарифтер жинағында жарияланады).

84. Сұйық күйінде тасымалданатын жүктер, су жолдары мен салдарда жеткізілетін ағаш, сондай-ақ жарылғыш және күшті әсер ететін улы заттар тікелей аралас темір жол-су қатынастарында тасымалдауға қабылданбайды.

Тікелей аралас қатынастарда тасымалдауға қабылданатын тез бұзылатын, қауіпті жүктердің, жүк жөнелтушінің немесе жүк алушының жолсеріктерінің еріп жүруін талап ететін жүктердің тізбесі Тікелей аралас темір жол-су қатынастарында жүк тасымалдау ережелерімен белгіленеді.

85. Тікелей аралас темір жол-су қатынасымен жүретін жүктерді жүк қабылдаушы жақтың талап етуі бойынша темір жолдан су көлігіне немесе кері қарай тапсыру кезінде аудару пункттерінде:

вагон таразысында - темір жол;

тауар таразысында - кемежай немесе айлақ өлшейді.

Пломбаланған жабық вагондардағы жүктер орау пункттерінде салынған пломбалардың дұрыстығын және олардағы бедерлемелердің тасымалдау құжаттарында көрсетілген деректермен сәйкес келуін тексере отырып тапсырылады.

Жарамды ыдыспен келген, ашық жылжымалы құрамда тасымалданатын ыдыстық және дара жүктер орындар саны бойынша тапсырылады. Жүктердің жетіспеушілік, бұзылу және зақымдану белгілері байқалған кезде олар салмағы мен күйі бойынша тапсырылады.

Контейнерлерде тасымалданатын жүктер контейнерлердің күйі мен пломбасының дұрыстығын тексере отырып тапсырылады.

86. Тікелей аралас темір жол-су қатынастарында жүктерді контейнерлермен тасымалдау және оларды өзара пайдалану шарттары осы қатынастарда жүк тасымалдау Ережелеріне және мүдделі көлік ұйымдарының арасындағы келісімдерге сәйкес жүзеге асырылады.

Контейнердегі жүктерді беру мен қабылдау үшін ашылған пункттердің тізбесін қарамағында аталған пункті бар тиісті көлік ұйымы - контейнерлердің кімге тиесілі екенін және оның шекті брутто салмағын көрсете отырып х а б а р л а й д ы .

Тікелей темір жол-су қатынастарында жүктерді тасымалдау үшін көлік ұйымдарына, жүк жөнелтушілерге және жүк алушыларға, оның ішінде шетелдіктеріне тиесілі әмбебап контейнерлер пайдаланылуы мүмкін. Тікелей қатынастарда жүк тасымалдау үшін арнаулы контейнерлерді пайдалану мүмкіндігін мүдделі көлік түрлерінің басқару органдары алдын ала келіседі.

Тікелей аралас темір жол-су қатынастарында жоспар бойынша жүктерді тасымалдау үшін жүк жөнелтушілерге темір жолға тиісті контейнерлерді жіберу жөнелтуші темір жол бастығының немесе орынбасарларының рұқсатымен жалға пайдалану шарты бойынша жүзеге асырылады.

87. Навигация ашылған және жабылған кезде аудару пункттерінде жүктерді кемежайлардың темір жолдардан қабылдануының басталу және аяқталу мерзімдерін кемежайлардың келісуі бойынша теңіз және өзен кеме шаруашылықтары белгілейді және аудару темір жолдарының басқармаларына х а б а р л а н а д ы .

88. Жарияланған қабылдаудың аяқталу мерзімі өткенге дейін жөнелтуші стансалары су көлігімен тасымалдауға қабылданған және аудару пунктіне жеткізу мерзімін сақтай отырып жеткізілген жүктерді аудару кемежайлары темір жолдардан кедергісіз қабылдайды. Бұл ретте навигацияның тоқтауына байланысты су көлігімен жүктерді жеткізу мүмкін болмаған жағдайда, кемежайлар жүк жөнелтушіден жүкті не істейтіні туралы сұрауға міндетті.

Жүктерді су көлігімен тасымалдауға қабылдау мерзімінің аяқталғаны жарияланғаннан кейін темір жол тасымалдауға қабылдаған аудару пунктіне кешіктіріліп немесе навигация жабылғаннан кейін жеткізілген жүктер кемежайлардың келісуімен оған тапсырылуы мүмкін. Бұл жағдайда аудару темір жолы жүк жөнелтушіден жүкті не істейтіні туралы сұрауға міндетті.

89. Тікелей аралас темір жол-су қатынастарымен келе жатқан және навигация жабылғаннан кейін кемежайларда (айлақтарда) қалған жүктерді кемежай (айлақ) тиеп және оның тапсырысы бойынша темір жол тағайындалуы бойынша ж ө н е л т у г е т и і с .

Жолда қыстап қалған және жүк иелері тағайындалған темір жол стансаларына жіберген ішкі және тікелей су қатынастарының жүктерін темір жолдар дәл осындай тәртіппен тасымалдауға қабылдауға міндетті.

Бұл жүктердің жеткізілу мерзімі тиісінше жүктің кемежайда (айлақта) кідірген у а қ ы т ы н а ұ з а р т ы л а д ы .

90. Жүктерді қайта тиеу кезінде:

а) кемелер мен қоймалардан вагондарға, сондай-ақ вагондардан кемелер мен қоймаларға тиеу-түсіру жұмыстарын кемежайлар (айлақтар) орындайды;

б) вагондар мен қоймалардан автомобильдерге, сондай-ақ автомобильдерден вагондар мен қоймаларға тиеу-түсіру жұмыстарын осы Жарғының 38-бабында баяндалған шарттар бойынша темір жолдар орындайды.

91. Бірнеше қабатты, ауыр салмақты, үлкен және ұзын жүктерді тиеу мен тасымалдау үшін вагондар мен кемелері жабдықтауды, сондай-ақ жүктерді жылжымалы темір жол құрамдарында және кемелерде бекітуді кемежайлар (а й л а қ т а р) ж а с а й д ы .

Кемежай (айлақ) жасаған жұмыстардың құны, оның ішінде материалдарға шыққан шығын жүк алушыдан алу үшін жүк құжаттамасына енгізіледі. Аталған жұмыстарды темір жолдар шарт бойынша жүзеге асыра алады.

Тез бұзылатын жүктерді тасымалдау үшін вагондарды пештермен жабдықтауды осы Жарғының 41-бабында баяндалған шарттар бойынша темір ж о л д а р жү р г і з е д і .

92. Тікелей аралас темір жол-су қатынасында жүктерді тасымалдауға арналған теңіз және өзен кемежайларындағы (айлақтарындағы) темір жолдар т е м і р ж о л д а р ғ а т и е с і л і .

Осы темір жолдарды салу мен қайта жаңартуды кемежаймен (айлақпен) келісілген жобалар бойынша темір жол жүргізеді.

Тікелей аралас темір жол-су қатынастарында жүретін жүктерді қабылдау мен жөнелтуге арналған қоймаларды салу мен қайта жаңартуды темір жол басқармасымен келісілген жобалар бойынша кемежай (айлақ) жүргізеді.

Аудару пункттеріндегі таразыларды (вагон таразысынан басқа) ұстау мен жөндеуді кемежай (айлақ) жүзеге асырады. Вагон таразыларын ұстау мен жөндеуді темір жол жүзеге асырады.

93. Кемежай жанындағы станса мен кемежайдың жұмыс жағдайы темір жол кеме шаруашылығымен (кемежаймен) 5 жыл мерзімге жасаған тораптық келісіммен айқындалады. Кемежайдың немесе стансаның техникалық жабдықталуы жұмысы технологиясы өзгерген жағдайда тараптардың бірінің талап етуі бойынша тораптық келісім оның қолданылу мерзімі өткенге дейін толық немесе ішінара қайта қаралуы мүмкін.

Тораптық келісімдерді әзірлеу мен жасау тәртібі Тікелей аралас темір жол-су қатынастарында жүк тасымалдау ережелерімен белгіленеді. Тораптық келісімдерден туындайтын дауларды сот қарайды.

94. Жүктерді жеткізу мерзімі темір жол және су көлігімен тасымалдаудың жиынтығы бойынша айқындалады және темір жол және су көлігінде қолданылып жүрген жүкті жеткізу мерзімін есептеу ережелерінің негізінде есептеледі.

Жүкті барлық көлік түрлері бойынша осы тасымалдауға белгіленген жалпы

мерзімнен кешіктіріп жеткізілген жағдайда кешіктірілгені үшін жауапкершілік жүкті кідірткен көлік түріне жүктеледі.

95. Тікелей аралас темір жол-су қатынастарында жүктерді тасымалдау үшін төлем мынадай тәртіппен алынады:

темір жолдан жөнелту бойынша:

а) жөнелту стансаларында - тасымалдауға қатысатын барлық темір жолдардың ұзындығына, бұған қоса жүк транзитпен өтетін темір жолдарға (аудару темір жолдарын қоса алғанда) төлем экспедиторлық ұйымдар арқылы ж а с а л а д ы ;

б) тағайындалған немесе аудару кемежайларында (айлақтарында) - барлық су ж о л ы н ы ң ұ з ы н д ы ғ ы н а ;

кемежайлардан (айлақтардан) жөнелту бойынша:

а) жөнелту пунктінде - барлық су жолының ұзындығына және жүк транзитпен өтетін (аудару темір жолдарын қоса есептегенде) темір жолдардың ұзына бойына экспедиторлық ұйымдар арқылы;

б) тағайындалған пунктте - темір жолдың ұзына бойына.

Кемежайға (айлаққа) вагондарды беру мен жинау алымдары жалпы негізде а л ы н а д ы .

96. Тікелей аралас қатынастарда жүк тасымалдау жөніндегі темір жолдардың, кеме шаруашылықтарының, кемежайлардың, айлақтардың, автокәсіпорындардың арасындағы есеп айырысулар қолданылып жүрген заңдарға және Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің нормативтік құжаттарына сәйкес жүзеге а с ы р ы л а д ы .

97. Белгіленген тәртіппен келісілген қайта тиеудің жоспарлық нормасының орындалуын есепке алу темір жолдан басқа көлік түріне тапсырылатын жүктер бойынша және басқа көлік түрлерімен темір жолға тапсырылатын жүктер бойынша жеке-жеке жүргізіледі.

Есеп карточкаларының нысаны мен оларды жасау тәртібі Тікелей аралас темір жол-су қатынастарындағы жүк тасымалдау ережелерімен белгіленеді.

98. Темір жолдар (стансалар), кемежайлар, айлақтар жүктерді қайта тиеудің келісілген көлемін орындамағаны үшін мынадай мөлшерде айыппұл төлеу түріндегі жауапкершілікте болады:

тасымалдануы әмбебапты және арнаулы вагондарда (рефрижератор мен транспортерлерден басқа) жоспарланған жүктер бойынша - тегі мен осіне қарамастан бір вагон үшін 675 теңге;

рефрижератор вагондары мен траснпортерлерде тасымалдау жоспарланған жүктер бойынша - ось санына қарамастан бір вагон үшін 1350 теңге;

контейнерлерді тасымалдау жоспарланған жүктер бойынша;
қоса есептегенде брутто салмағы 5 тоннаға дейін бір контейнерге 68 теңге;

брутто салмағы 10 тоннаға дейін - бір контейнерге 135 теңге;
брутто салмағы 20 тонна - бір контейнерге 270 теңге;
брутто салмағы 30 тонна - бір контейнерге 405 теңге.

Орташа тәуліктік немесе берілген тәуліктегі тығыздалған қайта тиеу нормасы бойынша тиелген не бос вагондарды беру тәртібі, жоспарын орындамағаны үшін есеп айырысу жағдайлары, оның ішінде кемелер тікелей варианттар бойынша өңделгенде, темір жол мен кеме шаруашылығы (кемежаймен) тораптық келісімдер немесе шарттарда белгіленеді.

Кемежайда тиеу мен түсіруде вагондар нормадан артық тұрып қалған кезде кеме шаруашылығы (кемежай, айлақ) және темір жол осы Жарғының 133-бабында көзделген жауапкершілікте болады.

99. Жүк жөнелтуші аралас қатынаста жүктерді буып-түю мен маркілеуге қойылатын мемлекеттік стандарттар мен басқа да нормативтік-техникалық құжаттардың талаптарын бұза отырып жіберген жағдайда, әрі осы себептер тиеу-түсіру пункттерінде вагондар мен контейнерлердің тұрып қалуына және бір көліктен екінші көлікке жүктерді тапсыруды кідіртуге әкеп соққанда жүк жөнелтуші жүк алмасудың кешігуіндегі вагондар мен контейнерлердің барлық тұрып қалу уақыты үшін осы Жарғының 133, 134-баптарында белгіленген тәртіп бойынша жауапкершілікте болады.

100. Нақты тапсырыстарға дейін жүктердің сақталуына тапсыратын жақ жауап береді, ал нақты тапсырылғаннан кейін қабылдаған жақ жауап береді.

Кемежайларда (айлақтарда) темір жолдан қабылдаған тиелген және бос вагондар мен контейнерлерді күзетуді кемежайдың (айлақтың) қаражатымен және соның есебінен жүргізіледі.

Тікелей аралас қатынастарда тасымалдауға қабылданған жүктерді сақтауға темір жолдардың басқа көлік түрлерінің кәсіпорындарының жауапкершілігі тиісті көлік түрінде қолданылатын кодекстермен, жарғылармен, ережелермен а й қ ы н д а л а д ы .

Жүктің жоғалуына, жетпеуіне, бұзылғанына немесе зақымдануына темір жолдардың, кеме шаруашылықтарының, кемежайлардың, автокәсіпорындарының кінәлі екені анықталса, тиісінше темір жолдар кеме шаруашылығы кемежайлар, автокәсіпорындар жауапкершілікте болады.

V БӨЛІМ

Жолаушыларды, багаждарды, жүкбагаждарын және поштаны тасымалдау

101. Темір жолдар жолаушылар темір жол көлігін пайдаланған кезде олардың жүру қауіпсіздігін, оларға қажетті жайлылықты, вокзалдарда және пойыздарда сапалы қызмет көрсетуді, жолаушылардың багаждарының сақталуын және уақтылы тасымалдануын қамтамасыз етуге тиіс.

Осы мақсаттар үшін темір жолдар барлық жолаушы пойыздарының кесте бойынша қозғалысын қамтамасыз етуге міндетті.

Жолаушыларға қызмет көрсетуге арналған жолаушылар вагондары, вокзалдар мен басқа құрылыстар дұрыс техникалық жағдайда және санитарлық талаптарға сай болуға тиіс.

102. Жолаушыларды тасымалдауға арналған пойыздар: қозғалыс жылдамдығына қарай жүйрік, жүрдек және жолаушы; жүру қашықтығына қарай алысқа қатынайтын, жергілікті және қала маңы; жолаушыларға жоғары сапалы қызмет көрсетуге байланысты - фирмалық б о л ы п б ө л і н е д і .

Пойыздарды жіктеу Қазақстан Республикасының Көлік және коммуникациялар министрлігі белгілейтін тәртіппен жүзеге асырылады.

103. Жолаушылар мен багаждарды тасымалдауға байланысты операцияларды орындау үшін ашылған стансалар осы операцияларды орындауды қамтамасыз ететін талаптарға сай болуға тиіс.

Вокзалдарда билет кассалары болуға тиіс. Тасымалдау мөлшеріне қарай вокзалдар багаждарды қабылдауға және өткізуге арналған үйлер мен қол жүктерін сақтау камерасымен, күту залдарымен, анықтама бюросымен, транзит жолаушыларының, ана мен баланың демалатын бөлмелерімен, ресторандармен және буфеттермен, жолаушыларға мәдени-тұрмыстық және санитарлық-гигиеналық қызмет көрсетуге арналған бөлмелермен (пошта, телеграф, радио тораптары, шаштараздар, медициналық көмек пункттері және т.с.с.) ж а б д ы қ т а л у ғ а т и і с .

Жолаушылардың жағдайлары үшін және олардың стансаларда отыру, түсу және өту қауіпсіздігін арттыру үшін қалқандары немесе павильондары бар платформалар, өту тоннельдері не көпірлер салынады.

Вокзал маңы алаңдары көркейтілуге және жаяу адамдар мен қала көлігінің қолайлы және қауіпсіз қозғалысының талаптарына жауап беруге тиіс.

Вокзал маңы алаңдарын көгалдандыру жергілікті атқарушы өкімет о р г а н д а р ы н а ж ү к т е л е д і .

Темір жол вокзалдары үйлерін, стансаларды, жолаушы платформалары мен жолаушыларға қызмет көрсету жөніндегі өзге де объектілерді салу мен қайта жаңарту республикалық және жергілікті бюджеттердің, сондай-ақ темір жолдар қаражаты мен мүдделі заңды және жеке тұлғалардың ерікті жарналарының е с е б і н е н ж ү р г і з і л е д і .

104. Жолаушылар вокзалдарда жолаушы пойызының жүру және келу уақыты, жолаушылардың жол жүру және багаждарды тасымалдау құны туралы, билет, багаж кассаларының жұмыс уақыты, вокзал үйлерінің орналасуы туралы, сондай-ақ халыққа көрсетілетін қызметтердің тізбесі туралы уақтылы және

дұрыс ақпаратпен қамтамасыз етілуі тиіс.

105. Жолаушы тасымалдау шарты жол жүру құжаты, ал багажды тасымалдау шарты багаж түбіртегі болып табылады.

Шартқа сәйкес темір жол сатып алған жүру құжатына қарай жолаушыға пойыздан орын беріп, жолаушы мен оның багажын тағайындалған пунктке жеткізуге міндеттенеді, ал жолаушы жүру үшін белгіленген тариф бойынша, ал багаж тапсырса багажды тасу үшін ақы төлеуге міндеттенеді.

Әрбір жолаушының жол жүру құжатының болуы міндетті, ал темір жол оны жолаушы айтқан тағайындалған стансаға дейін пойыздың жүру бағыты бойынша сатуды қамтамасыз етуге міндетті.

Жол жүру құжаттарының нысанын оларды сатуды ұйымдастыру мен оның жарамдылық мерзімін Қазақстан Республикасының Көлік және коммуникациялар министрлігі белгілейді.

Жолаушылар жоғалтқан және бүлдірген жол жүру құжаттары қайта жаңартылмайды және оларға төленген ақша қайтарылмайды.

106. Жүру құжаттарының түгелдігіне қарамастан вокзалдағы сақтау камералары жолаушылардың багажды және жүкбагажын тасымалдау ережесінде сақтауға тыйым салынған заттар мен бұйымдардан басқа жолаушылардың қол жүктері мен багажын қабылдауды және сақтауды жүзеге асырады.

1 0 7 . Ж о л а у ш ы н ы ң :

а) пойыздың жүру бағыты бойынша жолаушылар операциясына ашылған және өзі көрсеткен тағайындалған стансаға дейін кез-келген пойызға және кез-келген вагонға жүру құжатын алуға;

б) өзімен бірге 7 жастан аспаған бір баланы тегін, егер ол жеке орын алмаса және 7-ден 15 жасқа дейінгі балаларды жасөспірімдер тарифі бойынша ақы төлеп алып жүруге (халықаралық тасымалдауларды қоспағанда);

в) үш өлшем сомасы бойынша қосқанда көлемі 200 см аспайтын, 36 кг аспайтын қол жүгін (ұсақ заттарды есептемегенде) (бір толық және бала билетіне) өзімен бірге тегін алып жүруге;

г) белгіленген тарифі багаж тасымалдау бойынша ақы төлеп, жол жүру құжаты бойынша жалпы салмағы 100 кг аспайтын багажды тасымалдауға т а п с ы р у ғ а ;

д) қала маңына жүретін пойыздардан басқасында жол жүру құжатының жарамдылық мерзімін 10 тәуліктен асырмай ұзарта отырып, жолда аялдама ж а с а у ғ а ;

е) жол жүру құжатының жарамдылық мерзімін (қала маңынан басқа): жолда ауырған кезде - барлық ауырған уақытына (емдеу мекемесінің анықтамасын көрсеткен кезде);

жолаушыға пойыздан орын берілмеген жағдайда - жолаушыға орын берілетін

келесі пойыздың жүруіне дейінгі уақытқа ұзартуға;

ж) жүру құжатына стансадағы кассадан қажетті белгіні соқтырып, билет алынған пойыздан ерте жүретін пойызбен шығуға;

з) жол жүру құжаты алынған пойыз жүріп кеткен сәттен бастап пойызға (қала маңындағыдан басқа) 3 сағат кешіккенде, ал ауруы немесе бақытсыз жағдайға ұшырауы салдарынан 3 тәулік кешіккен кезде жол жүру құжатын плацкарттың құнын қосымша төлеп басқа пойызға жаңартуға немесе плацкарт құны шегерілген жол жүру құнын қайтып алуға;

и) пайдаланылмаған жол жүру құжаттарын темір жол стансасының кассасына қайтарған кезде;

пойыз жүргенге дейін 24 сағаттан кешіктірмей өткізгенде жол жүрудің толық құнын алуға;

пойыз жүргенге дейін 24 сағаттан аз уақытта, бірақ 6 сағаттан кешіктірмей өткізгенде билеттің құнын және плацкарт құнының 50 процентін алуға;

пойыз жүргенге дейін кемінде 6 сағат бұрын өткізгенде билет құнын алуға құқығы бар. Бұл жағдайда плацкарт құны төленбейді.

Кері қайтуға жол жүру құжаттарын қайтарғанда оларды сатып алған пункттерде пойыз жөнелгенге дейін үш тәуліктен кешіктірмей қайтарғанда, жолаушыға толық жол жүру құны төленеді, ал бұл мерзімнен кешіктіріп, бірақ поезд жөнелгенге дейін қайтарылғанда - плацкарт құны шегерілген жол жүру құны төленеді. Кері қайту жол жүру құжаттарын кері қайту пункттерінде қайтарған кезде тіке жол жүру құжаттарын қайтаруға бара-бар шарттар қолданылады;

к) бағытталған жолда жол жүруді тоқтатқан кезде жүрілмеген жол құнын (плацкарт құнынан басқа) қайтарып алуға құқығы бар. Ақшаны қайтару Жолаушыларды, багаж бен жүкбагажын тасымалдау ережелерінде көзделген тәртіппен жүргізіледі.

Жол жүру барысында жолаушылардың неғұрлым жоғары санаттағы вагонда орын алуы Жолаушыларды, багаж бен жүкбагажын тасымалдау ережелерімен белгіленген тәртіппен жүзеге асырылады.

108. Жолаушылардың жеке топтарын тасымалдау үшін темір жолдар кәсіпорындарға, мекемелерге, ұйымдарға олардың алдын-ала тапсырыстары бойынша жол жүру құжаттарын сатады.

Кәсіпорындар, мекемелер мен ұйымдар аталған тапсырыстар бойынша алынған жүру құжаттарын темір жол стансасының кассасына пойыз жүруіне дейінгі 7 тәуліктен аз уақытта, бірақ 3 тәуліктен кешіктірілмей қайтарған кезде плацкарт құнының 50 проценті ұсталады, ал жол жүру құжатын беруді пойыз жүруіне дейін 3 тәуліктен кешіктіріп қайтарғанда плацкарттың құны толық ұсталады.

Пойыз жөнелтілмегенде немесе жолаушылар шығатын пункттен пойызды жөнелту 1 сағаттан аса кідірітілген кезде, жол құжатында көрсетілген орындардың жолаушыларға берілмегендігінен және басқа орындарды пайдалануға келіспеуінен, жол жүрмей қалғанда, жолаушы науқастанып қалғанда жол жүру құжатының қайтарылу мерзіміне қарамастан (бірақ толық жүргенге дейін қайтарылғанда) жол жүру құнынан сомалар ұсталмайды.

Темір жолға қатысы жоқ жағдайлармен пойыз қозғалысында үзіліс болып, жол жүру сапары тоқталған кезде жолаушыға жол құны жүрілмеген қашықтық үшін қайтарылады, ал темір жолға қатысты жағдайлармен тоқталған кезде жол жүру құны толық қайтарылады.

Жолдаушылардың жеке топтарын тасымалдау үшін жол жүру құжаттарын сатуға кәсіпорындардан, мекемелерден және ұйымдардан тапсырыстарды қабылдау, сондай-ақ жолаушыларға қайтарылатын жол жүру құжаттарының құнын төлеу Қазақстан Республикасының Көлік және коммуникациялар министрлігімен белгіленген тәртіппен жүзеге асырылады.

109. Сатып алынған жүру құжатына сәйкес вагонда орын берілмеген жағдайда темір жол жолаушы келіскен жағдайда қосымша төлем алмай, басқа вагоннан, тиісті неғұрлым жоғарғы санаттағы вагоннан орын беруге міндетті. Егер жолаушыға сатып алынған жүру құжатының құнынан төмен төлем төленетін орын берілсе, онда оған жүру құнының айырмасы қайтарылады.

110. Жолаушылар қоғамдық тәртіпті, жолаушы вагондары мен вокзал жайларын пайдалану ережесін сақтауға және темір жол көлігінің мүліктеріне ұқыптылықпен қарауға міндетті.

111. Темір жол жолаушының жүру құжатын көрсетуі бойынша багажды тасымалдауды қабылдауға және оны багаж вагоны бар бағытта ең жақын пойызбен жөнелтуге міндетті. Жолаушының өтініші бойынша жүру құжатында көрсетілмеген басқа маршрут бойынша жөнелтілуі мүмкін.

Багаждың тасымалдауға қабылданғанын растау үшін жолаушыларға багаж жіберілетін пойыздың нөмірі мен күні көрсетілген багаж түбіртегі беріледі.

Жолаушы багажды тапсырған кезде тарифке сәйкес алым төлеу арқылы оның құндылығын жариялай алады. Жүкбагажын тасымалдау Жолаушыларды, жүктерді, багажды және жүкбагажын тасымалдау ережелерімен белгіленген тәртіппен жүзеге асырылады.

112. Багаж тасымалдауда жолаушыдан өлшемі, оралуы мен қасиеттері бойынша багаж вагонына қиындықсыз тиелетін және орналастырылатын басқа жолаушылардың багажына зиян келтірмейтін заттар мен нәрселер қабылданады.

Багажбен тасымалдауға тыйым салынған тез тұтанғыш және басқа да қауіпті жүктердің тізбесі, сондай-ақ багаждың буып-түйілуі мен салмағына қойылатын

талаптар Темір жолмен жолаушыларды, багажды және жүкбагажын тасымалдау ережелерінде белгіленеді.

113. Багажды жеткізу мерзімі багажды жөнелткен пойыздың тағайындалған стансаға дейінгі жүру уақытымен айқындалады (111-бап).

Егер багаж жолда қайта тиелетін маршрутпен жүрсе, онда багажды жеткізу мерзімі келіскен пойыздардың осы маршрут бойынша жүру уақытына әрбір қайта тиеуге бір тәулікті қосу арқылы айқындалады.

114. Багажды жеткізу мерзімі аяқталғаннан кейін 7 тәулік өткен соң тағайындалған стансаға келмесе, онда жолаушының багажды жоғалған деп санауға және оның құнын өтеуді талап етуге құқығы бар.

115. Багаж стансада багаж түбіртегін көрсеткен адамға беріледі. Жеткізілген багажды беру станса жолаушылар тасымалдау жөніндегі операциялар үшін ашылған кездегі барлық уақытта жүргізіледі. Багажды сақтағаны үшін алым алынады.

116. 60 күннің ішінде талап етілмеген багаж жергілікті сауда ұйымдарына сатуға осы Жарғының 61 және 62-баптарында белгіленген тәртіппен тапсыруға жатады.

Жолаушылардың вокзалдар мен пойыздарда ұмытылып қалған және табылған заттары Жолаушыларды, багажды және жүкбагажын тасымалдау ережелерінде көзделген тәртіппен сатылады. Аталған багажды сатудан түскен қаражаттың 50 проценті темір жолдың қарамағында қалады, ал қалғандары республикалық бюджетке енгізіледі.

117. Пошта тасымалдаулары Қазақстан Республикасының Көлік және коммуникациялар министрлігі белгілеген тізбедегі пойыздарға қосылатын пошта вагондары арқылы жүзеге асырылады.

118. Темір жолдар шарт бойынша темір жол вокзалдарында жолаушыларға пошта, телеграф және телефон байланысы қызметін көрсетуге, кезеңдік басылымдарды сатуға арналған жайлар, ал пошта тасымалдауын қамтамасыз ету үшін ірі темір жол тораптарында поштаны тасымалдау бөлімдері үшін қажетті құрылғылары бар жайлар беруге міндетті.

119. Вокзалдардың негізгі үйінен тыс, поштаны тасымалдау бөлімшелеріне арналған арнайы жайларды, сондай-ақ арнайы тұйықтарды, кірме темір жолдарды, тоннельдерді, сұрыптау алаңдарын, платформаларды және поштаны өңдеу үшін қажет тағы сол сияқтыларды Мемлекет поштасының қаражаты есебінен құрылыс ұйымдары салады.

Осы жайларды салу үшін учаскелер перронға шығуды қамтамасыз ете отырып, вокзал ғимараттарына тікелей жақын жерден бөлінуге тиіс.

120. Темір жолдар мен пошта тасымалдау тәртібін Қазақстан Республикасының Көлік және коммуникациялар министрлігі белгілейді.

121. Тасымалданатын поштаның жоғалғаны, зақымданғаны және кідіргені үшін темір жолдардың жауапкершілігі пошта мәселелері жөніндегі қолданылып жүрген заңдармен айқындалады.

VI БӨЛІМ

Темір жолдардың, жүк жөнелтушілердің, жүк алушылар мен жолаушылардың жауапкершілігі

122. Темір жолдар мен жүк жөнелтушілер тасымалдау жоспарының орындалмағаны үшін мына мөлшердегі айыппұлдар түрінде мүліктік жауапкершілікте болады:

эмбебап және арнайы вагондарда (рефрижератор вагондар мен транспорттерлерден басқа) тасымалдануы жоспарланып отырған жүктер бойынша - тегі мен өсіне (осности) қарамай бір вагон үшін 675 теңге;

тасымалдау рефрижератор вагондары мен транспорттерлерде жоспарланатын жүктер бойынша - ось санына қарамай бір вагон үшін 1350 теңге;

тасымалдау контейнерлерде жоспарланатын жүктер бойынша: қоса есептегенде брутто салмағы 5 тоннаға дейін - бір контейнерге 68 теңге;

брутто салмағы 10 тонна - бір контейнерге 135 теңге;

брутто салмағы 20 тонна - бір контейнерге 270 теңге;

брутто салмағы 30 тонна - бір контейнерге 405 теңге.

Вагондар мен контейнерлер жүк жөнелтушінің кінәсінен жіберілмегеннен басқа жағдайларда вагондар мен контейнерлерді бермегені үшін темір жол жауап береді.

Тасымалдау жоспарын орындамағаны үшін жүк жөнелтуші мынадай жағдайларда:

тиеуге берілген вагондар мен контейнерлерді пайдаланбағанда;

жоспарда көзделген вагондар мен контейнерлерден бас тартқанда;

жүк жөнелтушінің кінәсінен тиеу мен түсіруді күтіп стансада бос тұрған вагондар мен контейнерлер пайдаланылмағанда жауапкершілікте болады.

Сонымен бірге жүк жөнелтуші тағайындалған жолдар мен стансалар бойынша жүктерді тасымалдау жоспарының орындалмағаны үшін жауапты болады, оның ішінде келісілген тасымалдау жоспары бүтіндей алғанда тегі мен өсіне қатыссыз вагон үшін 270 теңге;

қоса есептегенде брутто салмағы 20-дан 30 тоннаға дейін контейнер үшін 120 теңге;

брутто салмағы 10 тонна контейнер үшін 40 теңге;

қоса есептегенде брутто салмағы 5 тоннаға дейін контейнер үшін 20 теңге мөлшерінде орындалған жағдайда жауапкершілікте болады.

Маршрут тиелуі қамтамасыз етілмегенде - бір маршрут үшін 1000 теңге.

Жоспардан асырылған және жоспардан тыс жүк жөнелтушінің тапсырыстары

бойынша темір жол қабылдаған жүктерді тасымалдау жөніндегі міндеттемелерді орындамағаны үшін темір жол мен жүк жөнелтуші де осындай жауапкершілікте б о л а д ы .

Жіңішке табанды темір жол желілері бойынша жүктерді тасымалдау кезінде жүктерді тасымалдау жоспарының орындалмағаны үшін айыппұл мөлшерін Қазақстан Республикасының Көлік және коммуникациялар министрлігі б е л г і л е й д і .

123. Жүк жөнелтуші тасымалдау жоспарын орындамағаны үшін айыппұл т ө л е у д е н :

а) табиғи апат сипатындағы құбылыстар (су тасқыны, жер сілкінісі, көшкін, дауыл, тайфундар, борасын және т.б.) салдарынан темір жолдың кірме жолдарында қозғалыс үзілгенде немесе қолданылып жүрген ережелерге сәйкес мұндай жағдайларда тиеу-түсіру жұмыстарына тыйым салынғанда;

б) осы Жарғының 48-бабына сәйкес жүктерді тиеуге тыйым салынғанда және тоқтатылғанда немесе шектеу жасалғанда;

в) жүк жөнелтушімен алдын-ала келісілмей тиеуді көбейту үшін жоспар нормасынан асырып берілген вагондар (контейнерлер) пайдаланылмағанда;

г) жүк жөнелтуші онкүндіктің басқа күндері толық тиелмеген жүктің орнын сол онкүндік ішінде толтырғанда;

д) мұнай мен мұнай өнімдерін тиеу мұнай өнімдерін құю стансалары мен тиеу-түсіру пункттерінде жасалса, толтырмай тиеуге, жүк жөнелтуші осы айдың бірінші жартысында немесе тиісінше екінші жартысында осы ай жартысының жекелеген күндері жол берілген жүктерді толтырмай тиеудің орнын толтырған жағдайда б о с а т ы л а д ы .

Вагондарды (контейнерлерді) тығыз тиеу нәтижесінде жүк жөнелтуші саны жоспарда көзделгеннен кем вагондарды (контейнерлерді) пайдаланған кезде осы вагондардың (контейнерлердің) тиісті санының толық тиелмегені үшін айыппұл а л ы н б а й д ы .

Егер жүк жөнелтуші тиеу күнінен кем дегенде екі күн бұрын вагондардың (контейнерлердің) пайдаланылмайтыны туралы стансаны ескертсе, онда айыппұл с о м а с ы н ы ң ү ш т е н бірі кемиді.

124. Тасымалдау жоспарын орындамағаны үшін темір жол айыппұл төлеуден:

а) табиғи апат сипатындағы құбылыстар салдарынан (су тасқыны, жер сілкінісі, көшкін, дауыл, тайфун, борасын және тағы басқалары) вагондар мен контейнерлерді тиеуге беруге мүмкіндік болмағанда, сондай-ақ темір жолдарға қатысы жоқ себептермен көлік жұмысын бұзатын басқадай кедергілер болғанда;

б) осы Жарғының 48-бабына сәйкес жүктерді тиеуге тыйым салынғанда және тоқтатылғанда немесе шек қойылғанда;

в) жүк жөнелтуші жүк түсіріліп және тазартылып жатқан вагондар мен контейнерлерді кідірткенде. Мұндай жағдайда темір жол бұл жүк жөнелтушіге ол осы себептермен кідірткен және шын мәнінде тиеуге беруге мүмкін болмаған вагондар мен контейнерлер санын бермегені үшін айыппұл төлеуден босатылады ;

г) темір жол белгілі бір күнтізбелік онкүндіктің жекелеген күндерінде вагондар мен контейнерлерді бермеудің орнын осы онкүндік ішінде толтырған к е з д е ;

д) мұнай және мұнай өнімдерін тиеу құю стансаларында немесе тиеу-түсіру пункттерінде жүргізілгенде осы жарты айдың жекелеген күндерінде осы жүктерді толымсыз тиеудің орнын темір жол осы айдың бірінші жартысында немесе екінші жартысында толықтырғанда босатылады.

125. Тасымалдау жоспарының орындалмағаны үшін есептесу тәртібі мен мерзімі Жүк тасымалдау ережелерінде белгіленеді.

126. Темір жол жүкті тасымалдауға қабылдаған сәттен бастап оны жүк алушыға бергенге дейін, егер ол жүктің жоғалуының, бұзылуының, жетіспеуінің немесе зақымдануының темір жол тосқауыл бола алмаған және оларды болдырмау оған байланысты емес жағдайлардың салдарынан болғанын дәлелдей алмаса, жауапкершілікте болады.

127. Егер тасымалдауға қабылданған жүктің жоғалуы, бұзылуы, жетіспеуі немесе зақымдануы :

а) жүк жөнелтушінің немесе жүк алушының кінәсынан;

б) жүктің ерекше табиғи қасиеттерінің салдарынан, сондай-ақ тасымалдау немесе сақтау кезінде жүкті сақтау үшін ерекше жағдайларды немесе сақтық шараларын талап ететін жүктің ерекше қасиеттері жүк құжаттамасында көрсетілмей, тасымалдауға тапсыру салдарынан;

в) егер - тиеу немесе түсіру жөнелтушінің не алушының қаражатымен жүргізілсе, жүктерді жабық вагондарға, контейнерлерге тиеу немесе түсіруге байланысты себептерден ;

г) жүкті ашық жылжымалы құраммен тасымалдауға байланысты табиғи себептердің салдарынан ;

д) жүк алушының немесе жүк жөнелтушінің жолсеріктері еріп жүретін жүктерді тасымалдаған кезде ;

е) егер жолда ыдыстың зақымданған белгісі болмаса, жүктерді тасымалдауға қабылдағанда ыдыстардан немесе ораулардың сыртқы түрінен байқалмайтын кемшіліктерінен немесе жүктің қасиеттеріне не стандарттарға сай келмейтін ыдыстың пайдаланылуы салдарынан ;

ж) жүк жөнелтуші жүк құжаттамасында көрсеткен хабарлардың бұрыстығы, дәл болмауы немесе толымсыздығы салдарынан ;

з) жүк салмағының белгіленген нормалар шегінде табиғи кемуінің салдарынан ;

и) тасымалдау кезінде тасу мерзімі және температуралық режим сақталған кезде тез бұзылатын жүктердің бұзылуы салдарынан болса темір жол тасымалдауға қабылданған жүктің жоғалғаны, бұзылғаны, жетіспеуі немесе зақымданғаны үшін жауапкершіліктен босатылады.

Егер жүк алушы темір жолдың ысырапты тасымалдауға байланысты кінәсін дәлелдесе, онда аталған жағдайларда темір жол жауапқа тартылады.

128. Темір жол жүктің жоғалуын, бұзылуын, жетіспеуін және зақымдануын жүкті беру жөніндегі шарт-контракідегі шотта жүк жөнелтуші көрсеткен баға есебінен, қосымша құнға салынатын салықты ескере отырып өтейді.

Жоғалған немесе жетіспеген жүк құнын өтеумен қатар, темір жол жоғалған, жетіспеген жүктің санына бара-бар мөлшерде осы жүк үшін алынған тасымалдау төлемін төлейді.

Егер толық немесе жартылай жоғалған, бұзылған немесе зақымданған жүктің құнын мұндай тәртіппен айқындау мүмкін болмаса, онда оны Жүктерді тасымалдау ережелеріне сәйкес жүргізілетін сараптама белгілейді.

Жарияланған бағалы жүк тасымалданған жағдайда темір жол жүктің жоғалғанын, бұзылғанын, жетіспеуін немесе зақымданғанын жарияланған бағасының немесе оның жоғалған, бұзылған, жетіспейтін немесе зақымданған бөлігіне сәйкес мөлшерде, сондай-ақ бағаны жариялау алымын немесе алымның бір бөлігін өтейді.

Аталған өтеу мөлшері:

егер бұзылудың немесе зақымданудың салдарынан осы жөнелтудің барлық жүгінің бағасы түссе, онда осы толық жоғалған жүкті өтеу сомасынан;

егер зақымдану салдарынан осы жөнелтудегі жүктердің бір бөлігінің ғана бағасы түссе, онда жүктің бағасы түскен бөлігінің жоғалғаны үшін белгіленген өтеу сомасынан аспауға тиіс.

129. Жүктің мерзімі өтіп жеткізілгені үшін, оның ішінде тікелей аралас қатынастар тасымалдау кезінде жолдың темір жол бөлігі үшін темір жол, егер мерзімін өткізу өзінің кінәсынан болмағанын дәлелдей алмаса, әрбір кешіктірілген тәулік үшін тасымалдау көлемінің 5 проценті мөлшерінде, бірақ тасымалдау төлемінің 50 процентінен асырмай жүк алушыға айыппұл төлейді.

Жүк жөнелтушіге, жүк алушыға тиесілі немесе олар жалдаған бос вагондарды беруді кешіктіргені үшін темір жолдан да осындай мөлшерде айыппұл алынады.

130. Егер жеткізу мерзімі өткеннен кейін жүк 7 күн ішінде жүк алушының талап етуі бойынша оған бермесе, тікелей аралас қатынастарда жүк тасымалдау кезінде - жүкті тасымалдауға қабылдаған күннен бастап 30 күн өткенше, берілмесе, онда жүк жөнелтуші мен жүк алушының жүкті жоғалған деп санауға

және жүкті жоғалтқаны үшін өтем талап етуге құқығы бар.

Бірақ, егер жүк аталған мерзім өткен соң келсе, онда жүк алушы жүкті қабылдауға және жоғалған жүк үшін темір жол төлеген соманы қайтарып беруге міндетті. Мұндай жағдайда жүкті темір жол жалпы негізде береді.

131. Тасымалдауға тыйым салынған жүкті немесе жүктің атауы не қасиеті темір жол жүк құжаттамасында дұрыс көрсетілмеген, тасымалдау кезінде ерекше сақтық шараларын қолдануды талап ететін жүкті бергені үшін жүк жөнелтушіден темір жол шығындары үшін салынатын айыптан басқа тасымалдаудың барлық қашықтығына ең жоғары тариф бойынша тасымалдау төлемінің 5 еселенген мөлшерінде айыппұл алынады.

132. Жүк жөнелтуші, жүк алушы, кірме темір жолдардың иесі болып табылатын кәсіпорын темір жолдың рұқсатынсыз қоғамдық парктің вагондары мен контейнерлерін өздерінің ішкі тасымалдауларына пайдаланғаны үшін темір жолға осы Жарғының 133, 134-баптарында белгіленген шамалардың 10 есе мөлшерінде айыппұл төлейді.

Бұл айыппұл вагондардың бос тұруы мен контейнерлердің кідіруі немесе оларды пайдаланғаны үшін алынатын айыппұлдарға қарамастан алынады.

133. Жүк жөнелтушінің, жүк алушыны қаражатымен тиеуге, түсіруге немесе қайта тиеуге берілетін (вагондардың бос тұруы) белгіленген мерзімнен асыра кідірткені (тұрып қалғаны) үшін жүк жөнелтушіден немесе жүк алушыдан, сондай-ақ салынып жатқан темір жол желілерінде және осы желілер қосылатын стансаларда вагондарды кідірткені үшін осы құрылысты жүзеге асырушы кәсіпорындардан немесе ұйымдардан айыппұл ұсталады.

Әмбебап вагондар (жабық, жартылай вагондар, платформалар), тұрып қалған кезде айыппұл мына мөлшерде ұсталады:

1-ден 6 сағатқа дейін тұрып қалғанда - бір вагон үшін сағатына 8 теңге;

7-ден 12 сағатқа дейін тұрып қалғанда - бір вагон үшін сағатына 16 теңге;

13-тен 18 сағатқа дейін тұрып қалғанда - бір вагон үшін сағатына 24 теңге;

18 сағаттан аса тұрып қалғанда - бір вагон үшін сағатына 40 теңге.

15 минутқа дейін бос тұрып қалу есепке алынбайды, 15 минут және одан да артық бос тұрып қалу толық бір сағат деп қабылданады.

Цистерналар, цемент тасығыштар, транспортерлер, бункерлі жартылай вагондар, минерал тасушылар, және басқа да арнаулы вагондар (рефрижератордан басқа) тұрып қалғанда айыппұл мөлшері екі есе, ал рефрижератор вагондары тұрып қалғанда - үш есе көбейеді.

Жүк алушыға, кірме темір жол иесіне байланысты себептермен тағайындалған стансада түсіруді, қайта тиеуді күтіп тұрған вагондардың бос тұрғаны үшін дәл осындай мөлшерлерде айыппұл алынады.

Жүк жөнелтушіге, жүк алушыға тиесілі немесе олар жалдаған вагондардың

темір жолдарда бос тұрып қалуы кезінде бос тұрғаны үшін 50 процент мөлшерінде айыппұл алынады.

Рефрижератор пойызының немесе рефрижератор секциясының вагондарын тиеуде, түсіруде немесе қайта тиеуден белгіленген мерзімнен артық кідірткені үшін жүк жөнелтушіден, жүк алушыдан тиеуде, түсіруде немесе қайта тиеуде кідірітілген вагондар үшін, сондай-ақ пойыздың немесе секцияның тиеу операцияларының соның күтіп тұрған вагондары үшін де айыппұл алынады.

Вагондардың бос тұрғаны үшін алынатын айыппұл жүктерді тасымалдау жоспарын орындамағаны үшін алынатын айыппұлға қарамай ұсталады. Мұнда осы Жарғының 72-бабында қарастырылған шарт негізінде вагондарды пайдалану төлемі бойынша темір жолдармен жұмыс істейтін жүк жөнелтушілерден, жүк алушылардан жоғарыда аталған айыппұлдар ұсталмайды.

Жүктерді, соның ішінде импорттық жүктерді кемеден тікелей вагонға қайта тиеу кезінде тораптық келісімге көзделген тәртіппен келісілген кемежайдың (айлақтың) тәуліктік тапсырысында көрсетілген вагондар саны темір жолдың кінәсынан берілмеген кезде айлақта тұрып қалған кеме үшін, сондай-ақ осы келісіммен белгіленген мерзімде олардың берілмегені үшін темір жол кемежайға (айлаққа) айыппұл төлейді. Өздігінен жүретін кемеңіздің бос тұрғаны үшін бір тәулікке 5,5 теңге мөлшерінде және өздігінен жүрмейтін кеме үшін - кемеден тиелмеген жүктің әрбір тоннасы үшін 2,75 теңге мөлшерінде айыппұл төленеді, рефрижератор кемесінің тұрып қалғаны үшін айыппұл мөлшері екі есе көбейеді.

134. Белгіленген мерзімдерден артық контейнерлерді кідірткені үшін жүк жөнелтушілер мен жүк алушылар, сондай-ақ салынып жатқан темір жол желілерінде және осы желілер түйісетін стансаларда контейнерлерді кідірткені үшін осы құрылысты жүзеге асыратын кәсіпорындар немесе ұйымдар мына мөлшерде айыппұл төлейді:

брутто салмағы 30 тонна контейнерге сағатына 12 теңге;

брутто салмағы 20 тонна контейнерге сағатына 8 теңге;

брутто салмағы 10 тонна контейнерге сағатына 4 теңге;

брутто салмағы 5 тонна контейнерге сағатына 2 теңге;

брутто салмағы 3 тонна контейнерге сағатына 1 теңге;

брутто салмағы 3 тоннадан кем контейнерге сағатына 0,5 теңге.

Контейнерлерді кідірткені үшін айыппұл контейнерлерге жүк тасымалдау жоспарының орындалмағаны үшін алынатын айыппұлға қарамастан ұсталады.

Бұл ретте осы Жарғының 72-бабында қарастырылған шарт негізінде контейнерлерді төлем бойынша пайдаланып темір жолдармен жұмыс істейтін жүк жөнелтушілерден, жүк алушылардан айыппұл алынбайды.

135. Жүк жөнелтуші мен жүк алушы вагондардың бос тұруы мен контейнерлердің кідіргені үшін айыппұл төлеуден:

а) егер вагондардың бос тұруы мен контейнерлердің кідіруі кірме темір жолдардағы қозғалыстың үзілуіне әкеп соққан табиғи апат сипатындағы құбылыстардың себебінен болған, сондай-ақ нәтижесінде қолданылып жүрген ережелерге сәйкес тиеу-түсіру жұмыстарына тыйым салынған табиғи апат немесе кәсіпорында болған авариялар себебінен болған жағдайда;

б) темір жол жүк жөнелтушінің, жүк алушының тиеу-түсіру пункттеріндегі ең жоғары өңдеу техникалық қабілетінен артық мөлшерде вагондар (контейнерлер) берген жағдайда босатылады.

136. Егер жоспар мен мәлімдемеде көзделген жүктерді тиеуге арналған бос вагондарды жүк жөнелтушінің тапсырысы бойынша беру жүк жөнелтушіге байланысты себептермен кідірілген жүк жөнелтуші тиеу стансасында вагонды кідірткен барлық уақытқа осы Жарғының 133-бабында көзделген мүліктік жауапкершілікте болады немесе 72 бабының негізінде төлем жасайды. Егер жүк жөнелтуші осы вагондарды пайдаланудан бас тартқаны жөнінде мәлімдесе, бұл төлем немесе айыппұл, станса осындай мәлімдеме алғанға дейін есептеледі.

Жүк жөнелтуші өзінің өтініші бойынша стансаға келген арнаулы бос вагондарды тиеуден бас тартқан кезде және есептік тәулік ішінде осы стансада оны басқа жүк жөнелтушілердің пайдалану мүмкіншілігі болмағанда, темір жол одан жүктерді тасымалдау жоспарын орындамағаны үшін алынатын айыппұлдан басқа осы вагондардың жөнелту стансасынан тиеу стансасына дейінгі, бірақ 300 километрден аспайтын жүріс үшін тариф бойынша төлем алады.

137. Жүк жөнелтушінің экспортқа өнім берудің нормативтік талаптарын бұзғаны үшін, соның салдарынан шекаралық және кемежай маңы стансаларында экспорттық жүктері бар вагондар мен контейнерлерді кедендік, шекаралық немесе басқа бақылау органдары кідірткені үшін, сондай-ақ осы себептермен оларды теңіз, өзен кемежайы немесе шетел темір жолдары қабылдаудан бас тартқан кезде жүк жөнелтуші бір вагон үшін 10 мың теңге және бір контейнер үшін 4 мың теңге мөлшерінде айыппұл төлейді.

Бұған қоса стансада вагондардың, контейнерлердің нормативтен артық мәжбүрлі бос тұруын болдырған жақ осы Жарғының 133, 134-баптарында көзделген жауапкершілікте болады.

138. Вагонды, контейнерді жүк көтерімділігінен (сыйымдылығынан) асырып жүк тиегені үшін жүк жөнелтуші осы жүкті тасымалдау тарифінің бес есе мөлшерінде айыппұл төлейді.

Сонымен бірге, жүк жөнелтуші вагонды, контейнерді рұқсат етілген нормадан асыра тиеуінің салдарынан пайда болған апат жағдайында темір жолға шығындарды төлейтін болады.

139. Жүк тиеуге тазаланбаған жылжымалы құрамды беруге жүк жөнелтушінің, кемежайдың, айлақтың, сондай-ақ темір жол құрылысын жүзеге

асырушы кәсіпорынның немесе ұйымның келісімімен жол беріледі. Бұл жағдайда темір жол осы вагондар мен контейнерлерді тазалауға және тиеуге міндетті жүк жөнелтушінің, кемежайдың, айлақтың сондай-ақ темір жол желісін салушы кәсіпорынның немесе ұйымның пайдасына жәй вагон үшін 200 теңге, арнаулы вагон үшін 400 теңге және контейнер үшін 100 теңге мөлшерінде айыппұл төлейді. Вагондар мен контейнерлерді тазалау үшін жүк жөнелтушілерге, кемежайға, айлаққа, сондай-ақ темір жол желісін салушы кәсіпорынға немесе ұйымға тараптардың келісімі бойынша айқындалатын уақыт беріледі.

Жүк алушы, кемежай, айлақ, сондай-ақ темір жол желісін салушы кәсіпорын немесе ұйым түсіруден (құйып алудан) кейін тазаланбаған жылжымалы құрам мен контейнерлерді тапсырғаны үшін темір жолдың пайдасына аталған мөлшерде айыппұл төлейді.

140. Темір жол берген жылжымалы құрам немесе контейнерлер, алынбалы тасымалдау құралдары мен орау құралдарын зақымдаған немесе жоғалтқан кезде жүк жөнелтуші, жүк алушы, кемежай, айлақ, сондай-ақ басқа кәсіпорындар мен ұйымдар, оның ішінде темір жол желісін салушылар оларды жөндеуге немесе оларды зақымдаған немесе жоғалтқан кездегі бағалар бойынша жылжымалы құрамның зақымданған (жоғалған) бөлігінің контейнердің, алынбалы тасымалдау құралдары құнының бес есе мөлшерінде темір жолға айыппұл төлеуге міндетті.

Жүк жөнелтуші, жүк алушы, кемежай, айлақ, сондай-ақ басқа кәсіпорын, ұйым, оның ішінде темір жол желісін салуды жүзеге асырушылар зақымданған жылжымалы құрамның салдарынан болған темір жол шығындарының айыппұлмен немесе жөндеу құнымен жабылмаған бөлігін өтейді.

141. Темір жол кәсіпорындарға, мекемелерге, ұйымдарға тиесілі жылжымалы құрамдарды немесе контейнерлерді зақымдаған кезде темір жол оларды жөндеуге немесе зақымдалған (жоғалған) жылжымалы құрам немесе контейнерлер бөлігі құнының бес есе мөлшерінде иелеріне айыппұл төлеуге, сондай-ақ айыппұлмен немесе жылжымалы құрам немесе контейнер иесінің жөндеу құнымен жабылмаған басқа шығындарын өтеуге міндетті.

Темір жол зақымдаған немесе жоғалтқан жалға алынған жылжымалы құрамды ауыстыру тәртібі жалдау туралы шартта көзделеді.

Кәсіпорындарға, ұйымдарға немесе мекемелерге тиесілі темір жол жоғалтқан вагондардың, контейнерлердің орнына темір жол олардың талап етуі бойынша уақытша тегін пайдалануға вагондар мен контейнерлер беруге, ал 3 ай өткен соң вагондар мен контейнерлерді жоғалтқандардың орнына беруге міндетті.

142. Жүк жөнелтушілерге, жүк алушыларға тиесілі немесе олар жалға алған бос вагондар ұзақ уақыт бос тұрып қалғанда темір жол жалдау шарты бойынша осы вагондарды бір бағытта, сондай-ақ қатынасатын аудандарға жүктерді тасымалдауға пайдалануы мүмкін.

Жүк жөнелтушіге, жүк алушыға тиесілі немесе олар жалға алған вагондарды темір жол өз бетінше алғанда темір жол оларға осы Жарғының 133, 134-баптарында белгіленген шаманың он есе мөлшерінде айыппұл төлейді.

Осы айыппұл вагондардың, контейнерлердің бос тұрғаны үшін айыппұл немесе оларды пайдаланғаны үшін алынған төлемнен бөлек алынады.

143. Жүк тағайындалған стансаға келгенде тасымалдау шартындағы барлық құқықтар мен міндеттер станса жүктің келуі туралы алдын ала хабарлаған жүк алушыға көшеді.

Бұл ретте жүк алушы жүк жөнелтушінің дұрыс емес іс-әрекетінің салдарынан тасымалдауға байланысты темір жолға төленген барлық айыппұлдарды, алымдарды, сондай-ақ шығындар мен зияндарды өтеуді жүк жөнелтушіден талап етуге құқылы.

Егер жүк тағайындалған станса ауданында жоқ жүк алушыға жіберілген болса, осы жүк тасымалдау үшін түпкілікті есеп айырысу жөніндегі темір жол алдындағы барлық жауапкершілік жүк жөнелтушіге жүктеледі.

144. Тиеу мен түсіруге вагондар кірме темір жолдарды пайдалану шартында немесе вагондарды беру мен алу шартында көзделген мерзімнен 15 минуттан артық кешігіп берілгені үшін темір жол жүк жөнелтуші мен жүк алушыға бір вагон үшін сағатына 8 теңге мөлшерінде айыппұл төлейді.

Вагондарды жинау темір жол локомотивімен жүргізілгенде немесе вагондар кірме темір жолдардан қабылданғанда кірме темір жолдардағы тиеу-түсіру орындарынан вагондарды жинау темір жолдың кінәсынан 15 минуттан аса кідірілген кезде темір жол жүк жөнелтушіге, жүк алушыға осы Жарғының 133-бабында көзделген мөлшерде айыппұл төлейді.

Бұл айыппұл кірме темір жолдарды пайдалану шартында немесе вагондарды беру мен алу шартында көзделген мерзім өткен сәттен вагондарды алу мерзімі өткен сәттен бастап барлық кідірген уақытта ұсталады.

15 минуттан аса кідіру толық бір сағат деп қабылданады.

145. Темір жол жолаушыдан тасымалдауға қабылданған багаждың жоғалғаны, жетіспегені, бұзылғаны немесе зақымданғаны, сондай-ақ кешіктіріп жеткізгені үшін, егер жоғалту, жетіспеушілік, бұзылу немесе зақымдану, сондай-ақ мерзімінен кешіктіру өзінің жазығынан болмағандығын дәлелдей алмаса, толық мүліктік жауапкершілікте болады.

Жолаушыдан қабылданған багаждың жоғалғаны, бұзылғаны, жетіспегені немесе зақымданғаны үшін темір жол:

а) тасымалдауға қабылданған құндылығы жарияланған багаж үшін жарияланған құны мөлшерінде және құнын жариялау үшін алынған алымдар немесе алымның бір бөлігі мөлшерінде;

б) тасымалдауға қабылданған құндылығы жарияланбаған багаж үшін -

тарифте көзделген мөлшерде, егер жолаушы жоғалған, жетіспеген, бұзылған немесе зақымданған багаждың нағыз құнын дәлелдесе - нағыз құны мөлшерінде жауапқа тартылады.

Багажды кешіктіріп жеткізгені үшін темір жол толық емес тәулікті толыққа есептеп, бірақ тасу төлемінің 50 процентінен асырмай әрбір күн үшін тасу төлемінің 10 проценті мөлшерінде айыппұл төлейді.

Багажды кешіктіріп жеткізу багаж келуге тиіс күннің 24 сағатынан бастап есептеледі.

Багажды кешіктіріп жеткізгені үшін айыппұлды жолаушының талап етуі бойынша құрастырылған актінің негізінде багаж бергенде тағайындалған станса бастығы төлейді.

Жолаушының өзімен алып жүретін қол жүгінің бүтіндігі мен түгелдігін қамтамасыз ету осы жолаушының міндеті болып табылады.

Жүкбагажының жоғалғаны, бұзылғаны, жетіспегені немесе зақымданғаны үшін темір жол жүктердің жоғалғаны, бұзылғаны, жетіспегені немесе зақымданғаны үшін белгіленген тәртіппен жауапкершілікте болады.

Жолаушы пойызының кешіккені үшін темір жол өз кінәсынан кешіктірілген әрбір сағатқа билет құнының 3 проценті мөлшерінде жолаушыға айыппұл төлейді, бұған қоса, егер жолаушы зиян шексе, оның орнын толтырады. Алынған айыппұлдың сомасы билет құнынан аспауға тиіс.

Кінәсынан жолаушы пойызы кешіккен темір жолдың немесе басқа шаруашылық жүргізуші субъектілердің жауапкершілігін белгілеу тәртібі, сондай-ақ кешіккені үшін жолаушыларға айыппұл төлеу тәртібі Қазақстан темір жолдары бойынша Жолаушыларды, багажды және жүкбагажын тасымалдау ережелерімен айқындалады.

146. Тасымалдауға тапсырылатын багажда багажбен тасымалдауға тыйым салынған заттар (112-бап) табылған кезде багаж иесі багаж тасу құнының он есе мөлшерінде айыппұл төлейді, ал тиісті жағдайларда қылмыстық жауапкершілікке тартылады.

VII БӨЛІМ

Актілер, талап етулер, қуынымдар

147. Темір жолмен тасымалдау кезінде темір жолдың, жүк жөнелтушінің, жүк алушының және жолаушылардың мүліктік жауапкершілігіне негіз болуы мүмкін жағдайлар темір жолдар жасайтын коммерциялық актілермен, жалпы нысандағы актілермен, техникалық және басқа да актілермен куәландырылады.

Коммерциялық актілер мына жағдайларда:

а) жүк немесе багаждың атауының салмағының, орын санының тасымалдау құжатында көрсетілген деректермен үйлеспеуін;

б) жүк немесе багаждың бұзылуы және зақымдануы;

в) жүк немесе багаж құжатсыз, сондай-ақ құжат жүксіз немесе багажсыз
т а б ы л ғ а н ы н ;

г) темір жолға ұрланған жүктің немесе багаждың қайтарылғанын;

д) құжат бойынша жүк беретін тауар кеңсесінде (кассасында) ресімделгеннен кейін 24 сағаттың ішінде темір жолдың жүкті кірме темір жолдарға бермегенін куәландыру үшін жасалады. Бұл жағдайда коммерциялық акт жүк алушының талап етуі бойынша ғана жасалады.

Жоғарыда аталған жағдайларда темір жол өзі немесе осы жағдайлардың тым болмаса бірінің бар екенін жүк не багаж жөнелтуші немесе алушы көрсеткен кезде темір жол коммерциялық акт жасауға міндетті.

Коммерциялық актілердің, сондай-ақ жалпы нысандағы актілердің, техникалық актілер мен басқаларын құрастырудың тәртібі Жүк тасымалдау ережелерімен белгіленеді.

148. Темір жолға осы Жарғыдан туындайтын қуыным жасаудан бұрын оған
т а л а п қ о й ы л у ы м і н д е т т і .

Темір жолға талап қоюға тиісті жағдайларда қуыным жасауға мыналардың:

а) жүгі жоғалған жағдайларда - жүктің келмегені туралы тағайындалған стансаның белгісі бар жүк түбіртегін, ал жүк түбіртегін көрсету мүмкін болмаған жағдайда - банкі растаған жүктің құнының төленгені туралы құжатты және жүктің келмегені туралы тағайындалған стансаның белгісі бар жүкті темір жолдың жөнелткені туралы анықтаманы көрсеткен жағдайда жүк алушының;

б) жүгі жетіспеген, бұзылған және зақымданған жағдайда - өзіне темір жол берген темір жол жүк құжаттамасы мен коммерциялық актінің түпнұсқасын немесе коммерциялық акті (ол жоғалған жағдайда) жасалғаны туралы темір жолдың белгісі бар жүк құжаттамасының түпнұсқасы немесе темір жолдың коммерциялық акті жасаудан бас тартуына шағым бергені туралы құжаттарды көрсеткен жағдайда жүк алушының;

в) жүк дер кезінде жеткізілмегенде жүк құжаттамасының түпнұсқасын көрсеткен жағдайда жүк алушының;

г) жүк беру кідірілгенде - жүк құжаттамасы мен коммерциялық актіні көрсеткен жүк алушының;

д) багаж жоғалғанда - багаж түбіртегін ұсынушының, багаж жетіспеген, бұзылған, зақымданған немесе багаж кешіктіріп жеткізілген жағдайда - жетіспеу, бұзылу, зақымдану туралы темір жол берген коммерциялық актіні немесе багаждың кешіктіріп жеткізілгені туралы жалпы нысандағы актіні ұсынушының құқығы бар. Тиісті түрде табыстау шартымен немесе сенімхатпен ресімделген кезде жүк алушы мен жүк жөнелтуші талап қою мен қуыну жөніндегі өз құқықтарын өзге заңды тұлғаларға табыстай алады.

Төлемдерді, алымдар мен айыппұлдарды артық алу жөнінде талап қою және

оны қарау тәртібі Жүк тасымалдау ережелерімен белгіленеді.

149. Жүктерді тасымалдаудан туындайтын талаптар тағайындалған темір жол басқармасына қойылады.

Тікелей аралас қатынастарда жүктерді тасымалдаудан туындайтын талаптар:

а) егер соңғы пункті темір жол стансасы болса, тағайындалған темір жол басқармасына ;

б) тасымалдаудың соңғы пункті (кемежай, айлақ және т.с.с.) болып табылатын басқа тиісті көлік кәсіпорнына (органға) қойылады.

Жолаушылар мен багажды тасымалдаудан туындайтын талап қоюлар талап етушінің қалауынша жөнелту немесе тағайындалған темір жол басқармасына қойылуы мүмкін.

Жүк жөнелтушінің, жүк алушының айыппұл туралы талап қоюлары тиісінше жөнелту немесе тағайындалған темір жол басқармасына қойылады.

Кәсіпорындарға, ұйымдарға, мекемелерге тиесілі немесе олар жалдаған жылжымалы құрам мен контейнерлерді темір жолдың зақымданғаны туралы талап қоюларды аталған жылжымалы құрам немесе контейнер иесі не жалдаушы тұратын жердегі темір жолдар қарайды.

Темір жол бастығы талап қоюды қарауды темір жол және стансалардың бөлімшелеріне жүктей алады.

150. Жалпы сомасы 100 теңгеден кем емес бірнеше құжаттамасы бойынша бір мезгілде келген жүкті кешіктіріп жеткізгені үшін айыппұл алу туралы талап қоюлардан, сондай-ақ азаматтардың талап қоюынан басқа, әрбір жүк құжаттамасы бойынша 100 теңгеден кем сомаға жүк жөнелтушінің, жүк алушының және темір жолдың талап қоюына тыйым салынады.

151. Талап қою арызына талап қоюды растайтын осы Жарғының 148-бабында көрсетілген түпнұсқа құжаттар қоса берілуге тиіс.

Жүктің жоғалуына, жетіспеуіне, бұзылуына немесе зақымдануына қатысты талап қоюға талап қою құқығын растайтын құжаттардан басқа, жіберілген жүктің саны мен нақты құнын (алынбаған табыстар мен жүзеге асырылмаған нақты шығындарды қоспағанда) немесе жетіспейтін жүктің, бөлшектің, қосалқы бөлшектің және т.б. құнын растайтын құжаттар қоса берілуге тиіс.

152. Темір жолдарға алты ай мерзім ішінде талап қойылуы, ал айыппұл төлеу жөнінде 45 күннің ішінде талап қойылуы мүмкін.

Көрсетілген мерзімдер:

а) жүк немесе багаждың бұзылғанын, зақымданғанын немесе жетіспегенін өтеу туралы талап қоюлар бойынша жүк немесе багаж берілген күннен бастап;

б) жүктің жоғалғаны үшін өтем жасау туралы талап қоюлар бойынша - жеткізу мерзімі біткен күннен бастап 7 тәулік өткеннен бастап;

в) тікелей аралас қатынаста тасымалдаудан туындайтын жүктің жоғалуы үшін

өтем жасау туралы талап қоюлар бойынша - жүк тасымалдауға қабылдаған күннен 30 күн өткеннен бастап;

г) багаж жоғалғаны үшін өтем жасау туралы талап қоюлар бойынша - багажды жеткізу мерзімі біткен күннен кейін 7 тәулік өткеннен бастап;

д) жүкті немесе багажды кешіктіріп жеткізгені туралы талап қоюлар бойынша - жүкті немесе багажды берген күннен бастап;

е) вагондардың бос тұруы мен контейнерлердің кідіргені үшін айыппұлды қайтару туралы талап қоюлар бойынша - айыппұлдың төленгені туралы темір жолдың инкассалық тапсырмасының (шотының) көшірмесін талап қоюшы алған күннен бастап;

ж) тасымалдау жоспарының орындалғаны үшін айыппұл алу туралы талап қоюлар бойынша - айыппұлды төлеу үшін жүк тасымалдау ережелерімен белгіленген мерзім аяқталғаннан бастап;

з) кәсіпорындарға, мекемелерге тиесілі немесе олар жалдаған вагондарды темір жолдың өз бетінше пайдаланғаны үшін айыппұл алу туралы талап қоюлар бойынша - кәсіпорындарға мекемелерге тиесілі немесе олар жалдаған вагондарды тіркелген пунктіне жеткізу мен қайтару мерзімі өткеннен бастап;

и) қалған барлық жағдайларда - талап қою үшін негіз болып табылатын оқиға болған күннен бастап есептеледі.

153. Темір жол түскен талап қоюды қарауға және оның нәтижесі туралы өтініш берушіге талап қоюды алған күннен бастап мына мерзімдерде мәлімдеуге м і н д е т т і :

а) 3 ай ішінде - темір жол қатынасына тасымалдаудан туындаған талап қоюлар бойынша ;

б) 6 ай ішінде - тікелей аралас қатынаста тасымалдаудан туындаған талап қоюлар бойынша ;

в) 45 күннің ішінде - айыппұл төлеу туралы талап қоюлар бойынша;

г) 30 күн ішінде азаматтардың кәсіпкерлік қызметке қатысы жоқ жүктерді, жолаушыларды, багаж бен жүкбагажын тасымалдаудан туындайтын талап қоюы бойынша .

154. Темір жол талап қоюды ішінара қанағаттандырған немесе қабылдамаған кезде мәлімдемеде қолданылып жүрген заңдарға немесе осы Жарғының тиісті бабына сілтеме жасала отырып, темір жол шешімінің негізі көрсетілуге тиіс. Бұл жағдайда талап қою өтінішінде ұсынылған құжаттар өтініш берушіге қайтарылды .

Егер талап қоюды қарау кезінде жүктің мекен-жайы өзгергені немесе басқа жүк алушыға берілгені анықталса, онда өтініш бойынша жүктің мекен-жайы өзгертілген нағыз жүк алушымен немесе ұйыммен тікелей есеп айырысу үшін талап қою өтініш берушіге жүктің қайда, қашан және нақты кімге берілгенін,

өтініші бойынша жүк мекен-жайының өзгертілген немесе жүк берілген ұйымның аты көрсетіле отырып қайтарылады.

155. Темір жолға осы Жарғыдан туындайтын қуынымдар темір жол талап қоюды қанағаттандырудан толық немесе жартылай бас тартқан кезде немесе осы Жарғының 152-бабында көрсетілген мерзім ішінде темір жолдан жауап алынбаған кезде ғана жасалуы мүмкін.

Аталған қуынымдар белгіленген ведомстволық бағыныстылыққа, соттылыққа, сәйкес талап қойылған темір жол басқармасы орналасқан жердегі сотқа темір жолдың жауабын алған күннен бастап екі ай ішінде немесе жауап беру үшін белгіленген мерзім өткен күннен бастап беріледі.

156. Осы Жарғыдан туындайтын темір жолдардың жүк жөнелтушілерге, жүк алушылар мен жолаушыларға қуынымдары белгіленген ведомстволық бағыныстылыққа, соттылыққа сәйкес алты айдың ішінде сотқа берілуі мүмкін.

Б ұ л а л т ы а й м е р з і м :

а) тасымалдау жоспарын орындамағаны үшін айыппұл алу бойынша айыппұл төлеу үшін белгіленген бес күндік мерзім аяқталғаннан бастап;

б) қалған барлық жағдайларда - ізденуге негіз болған оқиға күнінен бастап е с е п т е л е д і .

157. Талап қоюдың танылған сомасына немесе соттың шешімімен төленетін сомаға темір жол жылдық 5 процентін төлейді.

Проценттер талап қою берілген күннен бастап ақша аудару немесе төлеу күніне дейін есептеледі.

Жүк жөнелтушілер мен жүк алушылар да жүк тасымалдаудан туындаған талаптар бойынша осындай проценттерді төлейді.

Барлық жағдайларда да айыппұл туралы ізденулер мен талап қоюлар бойынша проценттер есептеледі.

Айыппұлдар туралы талап қоюлар мен қуынымдар бойынша барлық жағдайда проценттер есептелмейді.

VIII БӨЛІМ

Сақтандыру

158. Қолданылып жүрген заңдарға сәйкес темір жол көлігінің жолаушылары жол жүру уақытына, сондай-ақ отырғызу хабарланған сәттен бастап стансада, вокзал аумағында (үйінде) болған кезеңге бақытсыз оқиғадан міндетті сақтандыруға жатады.

Жолаушыларды міндетті сақтандыруды темір жолмен шарт жасаған кез-келген сақтандыру ұйымы жүзеге асырады.

Міндетті сақтандырумен қатар жолаушылар өздері қалаған кез-келген сақтандыру компанияларында (ұйымдарында) жол жүру кезінде бақытсыз оқиғадан ерікті сақтандырудың бір немесе бірнеше шартын жасай алады.

Сақтандырылған жолаушы көлікте ұшыраған әрбір бақытсыз оқиға туралы темір жол акт жасауға және оны жолаушыға, ол қайтыс болған жағдайда оның мұрагеріне тапсыруға міндетті.

159. Жүк жөнелтуші, жүк алушы, өзге заңды немесе жеке тұлға (сақтандырушы) ерікті түрде өз жүгін (багажын) тасымалдау уақытына кез-келген сақтандыру ұйымында сақтандыра алады. Сақтандырылушы мен сақтандырушы арасындағы қарым-қатынас сақтандыру шартымен айқындалады.

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМК